F I N A N S E, B U D Ż E T I K R E D Y T.

"L i e t u v o s A i d a s" o r e a l i z a c j i b u d ż e t u w c i ą g u 8-miu m i e s i ę c y 1 9 3 2 r. "Lietuvos Aidas" Nr.248 Streszczenie: Do dnia 1-go września 1932 r. skarb państwa posiadał 160 milj.lt. dochodu i 166,3 milj.lt. wydatków. A więc realizacja budżetu w okresie 8-miu mies. r.b. przyniosła ok.6 milj.lt. deficytu. Biorąc jednak pod uwagę, że dopływ dochodów w drugiem półroczu zazwyczaj jest bardziej intensywny, zaś wydatki mniej więcej takie jak w pierwszem półroczu - deficytu tego nie należy traktować zbyt poważnie. Należy jednak wziąć pod uwagę, że w pozycji dochodów nie uwzględniono jeszcze dochodów z kolei, oraz że dochody z monopolu cukrowego /3 milj.lt./, jak również podatki od zawodu /3 milj.lt./ dopiero teraz poczynają dopływać.

Według prowizorycznych obliczeń buchalterji skarbu państwa, do dnia 15 października r.b. suma dochodów skarbu wyniosła 191,87 milj. lt. Osiągnięto więc równowagę. Jednakże nie można z całą stanowczością twierdzić, iż zbilansowanie tegorocznego budżetu zostanie osiągnięty bez żadnych trudności. Szczegółowszy rachunek wskazuje , że w ciągu 8-mi mies. r.b. dochody zwyczajne skarbu wyniosły 154,1 milj.lt., zaś nadzwyczajne 6,2 milj.lt. Podstawą dochodów zwyczajnych, jak zawsze były podatki pośrednie /49,2 milj.lt./.

Nieco większe odchylenie obserwuje się w dopływie podatków bezpośrednich, gdyż wbrew przewidzianym 40,2 milj.lt. dopływ ich wyniósł zaledwie 22,5 milj.lt. Pozycja ta zostanie jednak przy końcu roku wyrównana. Ogółem dochody jakie wpłynęły w ciągu 8 mies. r.b. stanowią 50% dochodów przewidzianych na rok 1932. Wydatki zwyczajne dokonane w tym okresie stanowią 53,8% przewidzianej sumy wydatków, co wskazuje na wyraźną akcję oszczędnościową. Suma wydatków nadzwyczajnych dokonanych w tym okresie wyniosła 30,1 milj.lt., a więc 55,3% sumy przewidzianej /54,4 milj.lt./ Większą część tych wydatków pochłonęło Min.Rolnictwa /17,2 milj.lt./.

"L i e t u v o s Ż i n i o s" o d e f i c y c i e z a r. 1 9 3 2. "Lietuvos Żinios" /273/. Streszczenie: Pierwszy wyraźny objaw kryzysu - cofnięcie dodatków świątecznych do pensji urzędniczych w r.ub., mimo jednoczesnego zaczerpnięcia z funduszu rezerwowego 25 milj.lt., nie ustrzegł budżetu państwowego przed deficytem. Budżet tegoroczny w zestawieniu z zeszłorocznym jest mniejszy o 58 milj.lt. i pomimo różnych redukcyj wynagrodzenia urzędników, zbilansowany został z 15-16 milj.lt. deficytu. Doliczając do tej sumy również 16 milj.lt., gdyż na tyle oblicza pismo oszczędności na pensjach urzędniczych, otrzymujemy 32 milj.lt. co w połączeniu ze wspomnianemi 58 milj. da 90 miljonową różnicę z budżetem roku ubiegłego.

Przewidywania "Lietuvos Aidasa", mówiącego o bilansie 245 mil. lt., pismo uważa za zbyt optymistyczne, wskazując, że upadek dochodów państwa o 90 milj. oznacza pogorszenie się stanu gospodarczego kraju, stępujące w każdym rokiem. Dowodzi tego spadek wpływów z ceł, kolei,poczt, monopolu i in. źródeł dochodów państwa. Na domiar złego, w ostatnich czasach gospodarce krajowej zadało cios wprowadzenie przez inne państwa kontyngentów, skutkiem czego wypadło zredukować przyjmowanie bekonów, pozbawiając wielu rolników poważnego źródła dochodów i zmuszając ich do ograniczania produkcji.Wobec braku innych, posiadających zbyt produktów, należy się liczyć ze spadkiem zdolności nabywczej najszerszych warstw ludności, co wywrze wpływ ujemny na dochody kolei, komór celnych i t.d. Być może, iż dochody z podatków od nieruchomości, jako niezależne od konjunktur, nie ulegną redukcji, lecz podatki handlowe, przemysłowe i t.p. spadną prawdopodobnie o 30-40%. Trudno też przypuszczać, by w dochodach z podatków pośrednich choć jedna pozycja pozostała bez zmiany. Nie trzeba być prorokiem, by przewidzieć, iż do pomyślnego zbilansowania projektowanego 260-miljonowego budżetu zabraknie przynajmniej kilkudziesięciu miljonów litów.

N a d z i e j e "M u s ų R y t o j u s" n a z a m k n i ę c i e b u d ż e t u b e z d e f i c y t u. "Musu Rytojus" /241/. Art.p. Łaptievasa. Streszczenie: Wykonanie budżetu państwowego napotyka w r. b. na pewne trudności. Dotychczas znane są dane za okres 7 mies., czyli od początku roku do sierpnia. W czasie tym do skarbu państwa wpłynęło 173 milj.lt. /faktycznie - 153 milj., czyli o 20 milj. mniej/. Z powodu niedoborów w dochodach wprowadzono pewne oszczędności w wydatkach. I tak, w ciągu 7 mies. zamiast przewidzianych 170 wydano 156 milj. lt., czyli o 13 milj. mniej, a więc faktyczny niedobór wynosi ok.3,5 milj.lt. Niedobór ten dla budżetu państwowego nie jest niebezpieczny, ponieważ

wprowadzona z dn.15 października r.b. akcyza na cukier przyniesie 5 milj.lt., co w zupełności pokryje istniejący niedobór.

Pozatem obecnie na całym świecie znacznie wzrasta popyt na manufakturę, ponieważ podczas kryzysu ludzie znosili ubrania i nie szyli nowych, wobec czego w r.b. wszystko jedno będą musieli szyć. Popyt na manufakturę, jak to twierdzą wszyscy kupcy, wzrasta również w Litwie, a właśnie manufaktura przynosi najwięcej dochodu z ceł, wobec czego należy oczekiwać zwiększenia dochodów. To też prawdopodobnie, jeżeli wydatki nie wzrosną, budżet r.b. zamknięty będzie bez deficytu.

"R y t a s" o m o ż l i w o ś c i a c h o s z c z ę d n o ś c i o w y c h b u d ż e t u. "Rytas" /257/. Streszczenie: W budżecie można dokonać łatwo skreślenia szeregu pozycyj, nie wyrządzających krzywdy krajowi i interesom narodu. Wyżsi urzędnicy, mimo że nie ukrywają swego pochodzenia z pod omszałej strzechy, przyzwyczaili się żyć na tak szeroką skalę, że wydatki na reprezentację wzrosły do zbyt wielkich rozmiarów. Pozycje te należy zredukować z 309.800 do 100.000 t., nikogo zaś z gości zagranicznych, znających kryzys gospodarczy, oszczędność taka nie zgorszy i nie zdziwi. Zredukowane też być powinny fundusze dyspozycyjne, których pozbawić należy wszystkich dostojników, oprócz Prezydenta Republiki, premjera i min.Spraw Zagr., co pozwoliłoby zaoszczędzić dalsze 60.000 litów.

Należy zmniejszyć, lub całkowicie skreślić wydatki na środki komunikacji, z których korzystają wyżsi urzędnicy w Litwie. Chodzi tu o utrzymywane przez państwo samochody, używane przez dostojników do celów prywatnych, a kosztujące państwo w r.bież. 247.000 litów. Wskazując na powszechne nadużywanie tych maszyn państwowych przez urzędników, pismo proponuje pozostawić samochody jedynie prezydentowi i ministrowi Spraw Zagr., co kosztowałoby 15.000 zamiast dotychczasowych 245.000 lt. rocznie. Przy pozbawieniu również naczelników powiatów prawa korzystania z samochodów państwowych oszczędność ta wzrosłaby do 238.000 lt.rocznie.

Podkreślając łączną sumę proponowanych oszczędności budżetowych w wys.567.800 lt., pismo kończy zapowiedzią poddania podobnej rewizji innych jeszcze pozycyj budżetu z takim samym wynikiem.

"M u s u R y t o j u s" o p l a n a c h r z ą d u w w a l c e z t r u d n o ś c i a m i b u d ż e t o w e m i. "Musu Rytojus" /241/. Streszczenie: Wpływy państwowe w okresie przesilenia nietylko ulegają zmniejszeniu, lecz stają się trudne do obliczenia zgóry. Wskutek tego, jak się obecnie okazało, przewidzianej na rok bież. sumy dochodów nie uda się uzyskać, przez co powstaje deficyt w wys.15-16 milj.lt. Ponieważ rok budżetowy dobiega końca, pokrycie tego deficytu w drodze oszczędności napotyka wielkie przeszkody. Wobec trudności budżetowych r.bież. i braku poważnych podstaw do oczekiwania w roku przyszłym "znacznej poprawy sytuacji gospodarczej kraju", należy się liczyć z możliwością dalszego zmniejszania się dochodów, co nakazuje szczególną ostrożność w szafowaniu środkami państwowemi. Należy przewidywać daleko posunięte oszczędności, które się wyrażają w popieraniu przez skarb tylko najniezbędniejszych gałęzi życia gospodarczego. M.in. większa stosunkowo uwaga będzie zwrócona na grunta uprawne, kosztem prac nad osuszaniem moczarów i torfowisk, w odwłokę pójdzie budowa nowych i poważniejszych remont istniejących szos, poparcie zaś będzie udzielane na cele naprawy dróg i gościńców, jako odgrywających w życiu ludności rolę donioślejszą, niż szosy. Wobec częściowego ograniczenia zakresu produkcji bekonów i nabiału, większe niż na tę dziedzinę środki zostaną zapewne przeznaczone na poparcie plantacyj buraków cukrowych, lnu, kartofli, owoców i in. produktów eksportowych w celu zapewnienia i zwiększenia dochodów rolników.

Rząd zwróci przytem uwagę na zachwiane skutkiem kryzysu gospodarczego, by przyjść z pomocą tym, które weszły w długi przy intensyfikacji. Prawdopodobne więc są pewne ulgi przy spłacie pożyczek, zmniejszenie stopy procentowej i t.p.

Pismo kończy, naturalnie, wyrażeniem nadziei, że rząd zdoła przezwyciężyć trudności i kraj wyjdzie obronną ręką z okresu krytycznego.

P r z e w i d y w a n i a "L i e t u v o s A i d a s a" c o d o w y s o k o ś c i b u d ż e t u n a r. 1 9 3 3. "Lietuvos Aidas" /268/ Streszczenie: Ewentualne dochody zwyczajne i nadzwyczajne skarbu państwa w r.1933 prawdopodobnie nie przekroczą 260 milj.lt. Przy rachunku bardziej ostrożnym sumę tę należy zmniejszyć do 255 milj.lt., wrachowując w to potrącenia z pensyj urzędniczych.

Według przybliżonych obliczeń suma niezbędnych wydatków nad-

zwyczajnych w r.1933 wyniesie ok.48 milj.lt., a więc wychodząc z założenia, że dochody wyniosą 255 milj.lt., - na wydatki zwyczajne pozostanie 207 milj.lt. /z których jednyie na pensje urzędnicze należy odliczyć 100 milj.lt./. Najpoważniejszą pozycją w wydatkach nadzwyczajnych 1933 r. będzie bezwzględnie gospodarka rolna, która pochłonie 20-30 milj.lt. M-stwo Komunikacji również zmuszone będzie wyasygnować na wydatki około 8 milj.lt. Poważne sumy pochłonie również Obrona Krajowa, oraz wydatki Min.Spraw Zagranicznych.

"Lietuvos Aidas" Nr.262.Streszczenie: Przy układaniu budżetu na r.1933 należy posługiwać się przykładami realizacji budżetu w r.1932. Suma dochodów budżetowych przewidzianych na r.1932 wynosiła mniej więcej 272 milj.lt., plus 10 milj. z potrąceń pensyj urzędniczych, a więc razem ok.282,2 milj.lt. Praktyka jednak wskazuje, iż dopływ dochodu jest o jakieś 5-6% mniejszy niż to było przewidziane.

Biorąc pod uwagę, iż konjunktura gospodarcza wciąż się pogarsza należy oczekiwać dalszego zmniejszania się dochodów. Trzeba również brać pod uwagę posunięcia władz, zmierzające do powiększenia dochodów, a więc monopol cukrowy, podatek od dochodu i in.

Przyjmując, iż dopływ dochodów w r.1933, w porównaniu do r.1932 zmniejszy się o 10%, wypadnie sumę dochodów budżetowych na r.133 ustalić w wysokości 245 milj.lt. Doliczając ok.15 milj.lt. z potrąceń pensyj urzędniczych ogólna suma dochodów wyniesie 255-260 milj.lt. Skarb . zmuszony ~~my~~ będzie prawdopodobnie przewidzianą na r.1932 sumą 282,2 milj.wydatków zmniejszyć do 267 milj.lt. Władze ograniczą wydatki budżetowe na r.1933 o jakieś 6-7 milj.lt. Budżet deficytu nie wykarze.

T r u d n o ś c i g o s p o d a r c z e L i t w y w u j ę c i u p r a s y l i t e w s k i e j. "Lietuvos Ziniós" /278/.Art.p.t."Nasz puls ekonomiczny". Streszczenie:

Pierwszym objawem kryzysu jest zawsze deficyt w budżecie państwa. W Litwie kryzys po raz pierwszy zaznaczył się w r.1931, gdy to dla ratowania budżetu nie wypłacono urzędnikom dodatków świątecznych, oraz podjęto z funduszu zapasowego 25 milj.lt. Budżet na r.1931 wynosił 340 milj.lt., zaś na r.1932 - 282 milj.lt., czyli o 58 milj.lt. mniej. Pomimo nowych źródeł dochodów, jak akcyza na cukier, podatek zarobkowy, oraz obcięcia pensyj urzędnikom, budżet na r.1932 bilansuje się z deficytem 15-16 milj.lt. Gdyby więc urzędnikom wypłacono pełne pensje, w takim razie deficyt zwiększyłby się do 30-32 milj.lt., czyli zbilansowałby się w wysokości 250 milj.lt./ o 90 milj.lt. mniej, niż w r.1931/.

"Lietuvos Aidas" przewiduje, iż budżet Litwy na r.1933 zostanie zbilansowany w wys.245 milj.lt, zaś z obcięciem pensyj w wys. 260 milj.lt. O ile jednak dochody Skarbu państwa w r.1932 okazały się prawie o 90 milj.lt mniejsze niż w r.1931, w takim razie wobec pogorszenia się sytuacji gospodarczej kraju należy oczekiwać dalszego zmniejszania się dochodów. Koleje, które przynosiły zazwyczaj znaczny dochód - świecą pustkami. W dziedzinie handlu zagranicznego piętrzą się coraz to nowe trudności. Chociaż podatki ziemskie prawdopodobnie nie ulegną większej zmianie, jednak podatki przemysłowe mogą wykazać w porównaniu do r.1932 ogromną różnicę. Przeciętnie należy się spodziewać, iż suma podatków od handlu i przemysłu zmaleje o 30-40%. Wobec tego bilansując budżet Państwa na r.1933 w wysokości 260 milj.lt., należy oczekiwać kilkudziesięciu milj.lt. deficytu.

D r. L. B i s t r a s o p r o j e k t a c h i n f l a c y j n y c h. "Rytas" /273/.Streszczenie: Wobec wzmagającego się kryzysu upadło twierdzenie, jakoby Litwa jest szczęśliwą wyspą na burzliwym oceanie kryzysu. Kryzys ekonomiczny jest w Litwie już faktem dokonanym. W związku z tem powstają liczne projekty zwalczania kryzysu w Litwie./np. inflacja/. Jednak Litwa winna walczyć wszystkiemi siłami o utrzymanie równowagi swej waluty. Gdyby nawet zresztą w drodze inflacji obniżono lita o połowę, to jednak, posiadając te same rynki zbytu, rolnicy litewscy pozostaliby w tej samej trudnej sytuacji pieniężnej. Zamiast więc inflacji w Litwie należałoby wprowadzić moratorjum, zawiesić na czas jakiś wszelkiego rodzaju licytacje, skonsolidować wszystkie długi rolników w Banku Ziemskim, a spłatę ich rozłożyć na 30-60 lat. Inflacja nie ułatwiłaby też sytuacji Litwy w dziedzinie handlu zagranicznego, gdyż rynki zbytu częstokroć zdobywa się nie wysiłkiem gospodarczym, lecz przy pomocy odpowiednich czynników politycznych. Państwo powinno w miarę możności ograniczyć swe nieprodukcyjne wydatki i wpłynąć na właściwe zorganizowanie się społeczeństwa litewskiego, które już nieraz potrafił o wyjść obronną ręką z ciężkich depresyj

Długi Państwa Litewskiego w okresie 1926 - 1932 r. "Liet.Žinios"/294/: Długi Państwa Litewskiego przedstawiają się następująco: r.1926 -83 milj.lt.; r.1927 -81 milj.lt.; r.1928 -88 milj.lt.; r.1929 -89 milj.lt.; r.1930 -115 milj.lt.; r. 1931 -137 milj.lt.; r.1932 /3.X./ -144 milj.lt.

Powyższe zestawienie wskazuje, iż z wyjątkiem r.1927, długi Państwa Litewskiego z roku na rok wzrastają. W formie odsetków od zaciągniętych długów, Litwa w r.1930 zapłaciła zagranicy 3 milj.800tys., zaś w r.1931 - 4 milj.600 tys.lt. Podział długów Litwy jest następujący:

1.Amerykańska pożyczka wolności - 18.481.500 lt.
2.Dług wobec St.Zjedn. za różne materjały /1919-25/-63.836.124
3.Dług angielski - ok.1.000.000 lt. /30.000 funt.szterling/.
4.Pożyczka szwedzkiego koncernu zapałczan. - 41.290.322 lt.
5.Dług wobec Anglji i Francji za koszta związane z przyłączeniem Kraju Kłajpedzkiego - 3.300.000 lt.
6.Pożyczka dla ulepszenia portu Kłajpedzkiego -2.561.739 lt.
7.Pożyczka na budowę mostów w Kownie - 336.000 "
8. " " " kolei Telsze-Kretynga - 11.959.450 "
9.Za materjały kolejowe około - 1.800.000 "
Razem 144.000.000 lt.

Wzrost zadłużenia wskazuje, iż to, co uprzednio państwo załatwiało w drodze wydatków budżetowych, obecnie pokrywa z pożyczonych pieniędzy.

Budżet min. Spraw Wewnętrznych. Komunikat "Elty". Opracowanie budżetu min.Spraw Wewn. na r.1933 dobiega już końca. Budżet opiewa prawie na taką samą sumę, co w r.ub. - ok.25 milj.lt. Wszystkie pogłoski o redukcji personelu urzędniczego nie odpowiadają rzeczywistości. Wszystkie etaty pozostaną niezmienne. Ze względów oszczędnościowych nie zwiększa ministerstwo etatów urzędów centralnych, mimo że pracownicy ich przeładowani są pracą. Dochody m-stwa stale spadają. Znacznie spadły dochody od wiz, zezwoleń na broń i nakładanych przez policję kar administracyjnych. Po Nowym Roku ostatecznie przeprowadzi się m-stwo do gmachu, gdzie się dotychczas mieścił wydział lekarski uniwersytetu. Celem dostosowania gmachu do potrzeb m-stwa Spraw Wewn. zostanie dokonana w nim gruntowna naprawa, której koszta wyniosą ok.100 tys.lt. Sumę tę zaoszczędzi jednak m-stwo w ciągu 2 lat, gdyż za obecnie zajmowany lokal płaci komorne w wys. 60 tys.lt. rocznie.

Dochody i wydatki pocztowe w ciągu I-go półrocza 1932 r. "Tautos Ukis" Nr.10. Streszczenie.: W ciągu I-go półrocza 1932 r. ogólny dochód poczty litewskiej wyniósł 7.310.790 lt., zaś rozchód - 6.766.340 lt. A więc czysty zysk wyniósł 544.450 lt.

Ściślejszy rachunek wykazuje, iż dochody od telefonów i radjoabonentów wyniosły - 3.069.567 lt., za wszelakiego rodzaju przesyłki - 3.745,.002 lt., oraz dochódód z dzierżawy majątku państwowego - 43.563 lt. Dochody pocztowe w drugim półrodzu zazwyczaj są większe, niż w pierwszem.

Dochody celne w ciągu 9-ciu miesięcy r.b. "Tautos Ukis" Nr.10. Streszczenie: Dochody celne Litwy w okresie od dn. 1.I.32 r. do 1.X.32 r. wyniosły 43.439.000 lt. Ogólna suma dochodów z ceł przewidziana na r.1932 wynosi 53,5 milj.lt. Osoby kompetentne twierdzą, że dochody z ceł w r.1932 przewyższą o 5-6 milj.lt. sumę prawdziwą. Dochód z ceł w ciągu 9 mies. r.1931 wyniósł 57 milj.lt. Import tegoroczny zmniejszył się mniej więcej o 30%.

Zatwierdzenie budżetów samorządów. Komunikat "Elty".Departament Samorządowy zatwierdził do dnia 12 grudnia r.b. budżety następujących samorządów: m.Wył kowyszek, pow.wyłkowyszkowskiego, szackiego, trockiego, sejneńskiego, olickiego, wiłkomierskiego i możejkowskiego. Naogół wszystkie budżety zostały zatwierdzone z niewielkiemi zmianami. Departament zatwierdził wydatki na budowę mostów, szkół ludowych i niektórych miastach na budowę szpitali.

Budżety niektórych Kas Chorych. Komunikat "Elty". Najwyższy Zarząd Ubezpieczeń Społecznych otrzymał już celem zatwierdzenia budżety szeregu Kas Chorych na r.1933. Budżety nadesłały: szawelska Kasa Chorych na sumę 482.500 lt. /o 15% mniej niż w 1932 r./; wyłkowyszkowska 171.000 lt. /o 20% mniej niż w r.ub/; marjampolska -167.000 lt./o 12% mn

O r g a n i z a c j a B a n k u L i t e w s k i e g o. "Tautos Ukis" Nr.10. Streszczenie: Bank Litewski operacje swe rozpoczął w dn.2 października 1922 r., posiadając podówczas zaledwie 5 pracowników. Rozwój Banku Litewskiego postępował w bardzo szybkim tempie i już przy końcu 1922 r. ilość jego pracowników wzrosła do 100 osób. W r.1923 Bank przystąpił do organizacji swych oddziałów prowincjonalnych. Pierwsze dwa oddziały Banku zostały utworzone w Kłajpedzie i w Kibartach.

W chwili obecnej Bank Litewski posiada 26 oddziałów i 489 pracowników. W dn.28 września 1922 r. został zamianowany pierwszy kierownik Banku prof.Jurgatis, który na stanowisku tem pozostał do dn.31 października 1929 r. Od dn.31.X.1929 r. do 7.VI.30 r. obowiązki kierownika pełnił czasowo p.J.Paknys. W dn.7.VI.30 r. aktem prezydenta Republiki na stanowisko kierownika Banku zamianowany został Władysław Stasinskas, który do dziś dnia pozostaje na tem stanowisku. Stanowisko dyrektorów Banku piastują obecnie pp. I.Masiulis i L.Mustukis.

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o n a d z i e ń 1 5 p a ź d z i e r n i k a 1 9 3 2 r. Komunikat "Elty".Zapas złota Banku Litewskiego w ciągu ostatnich 2 tygodni wzrósł z 48,56 do 48,72 milj.lt zaś zapas walut obcych - z 15,78 do 16,16 milj.lt. Obieg banknotów odwrotnie, zmniejszył się w ciągu tegoż okresu z 98,29 do 96,21 milj.lt., dyskonto i pożyczki z 96,07 do 93,71 milj.lt. W ten sposób pokrycie banknotów wzrosło: w złocie z 49,4 do 50,6%, zaś w złocie i walucie - z 65,5 do 67,4%.

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o n a d z i e ń 1 li s t o p a d a r.b. Komunikat "Elty". Zapas złota w Banku Litewskim na 1 b.m. wynosił 48,62 milj.lt. Zapas walut zagranicznych w ciągu ostatnich dwu tygodni wzrósł z 16,16 do 17,63 milj.lt. Banknoty w obiegu wynoszą 101,75 milj.lt. dyskonto i pożyczki - 92,92 milj.lt., pokrycie banknotów w złocie wyraża się 47,8%, w złocie i walutach - 65,1%.

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o n a d z i e ń 15 - g o l i s t o p a d a 1 9 3 2 r. Komunikat "Elty". Zapas złota Banku Litewskiego wynosił w dn.15 b.m. 48,62 milj.lt. Zapas walut zagranicznych w okresie od 15.X do 15.XI wzrósł z 16,16 milj. do 18,41 milj.lt. Banknoty w obiegu wynoszą 99,10 milj.lt., dyskonto i pożyczki - 91,08 milj.lt. Pokrycie banknotów w złocie wynosi 49%, w złocie i walutach - 67,64%.

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o n a d z i e ń 1 g o g r u d n i a r. b. Komunikat "Elty". Zapas złota w Banku Litewskim wzrósł w ciągu listopada z 48,6 do 49 milj.lt. Zapas dewiz, który w ostatnich czasach zwiększył się do 18,75 milj.lt., w ciągu ostatniego tygodnia w związku z rozmaitemi wypłatami zagranicznemi, zmalał do 16 milj.lt. Obrót banknotów wyraża się sumą 100 milj., dyskonto zaś i pożyczki -91,.. milj.lt. Wobec tego pokrycie banknotów złotem wynosi 49%, złotem zaś i dewizami - 65%.

W k ł a d y i p o ż y c z k i w i n s t y t u c j a c h k r e d y t o w y c h. Komunikat "Elty". Na podstawie danych,zgromadzonych przez Centralne Biuro Statystyczne wkłady w początkach listopada, we wszystkich kredytowych instytucjach w całej Litwie wynosiły 236,9 milj.lt. / w początkach września - 239,5 milj.lt./. Zmniejszenie się wkładów o 2,6 milj. lt. dotyka wyłącznie zakłady kredytowe w Wielkiej Litwie. Suma pożyczek wydanych przez te instytucje sięgało 379,6 milj.lt. Niewspółmierność sumy wkładów w stosunku do udzielanych pożyczek nosi charakter sezonowy. Jesienne rozrachunki z dostawcami materjałów budowlanych do budowy domów rozpoczętej ub. wiosną spowodowały z jednej strony wycofywanie wkładów a z drugiej - zapotrzebowanie pożyczek.

W z r o s t w k ł a d ó w w K a s a c h O s z c z ę d n o ś c i o w y c h. Komunikat "Elty". W ciągu krótkiego czasu funkcjonowania Państwowej Kasy Oszczędnościowej przy urzędach pocztowych można zaobserwować wielki dopływ wkładów, mimo bardzo nieznacznych odsetek. Do połowy października ogólna suma wkładów w Kasie Oszczędnościowej wynosiła 31.226.000 lt. Kasy Oszczędnościowe istnieją przy 27 urzędach pocztowych. Wkrótce mają być otwarte jeszcze 27 Kas Oszczędnościowych.

L i c z b a p r o t e s t o w a n y c h w e k s l i. Komunikat "Elty". W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy r.b. protestowano w Litwie 199.. weksli na sumę 57.261.200 lt. W roku ub. w tym samym czasie protestowano weksli na sumę 40.033.749 lt.

Sytuacja finansowa samorządu kowieńskiego. "Lietuvos Aidas" /287/. Streszczenie: Według informacyj burmistrza m.Kowna p.Graurogasa podatki samorządowe wpływają do kas miejskich normalnie. Do dnia 15 grudnia r.b. suma wpłaconych podatków wyniosła 6.213.500 lt., czyli 85% podatków przewidzianych na r.1932. Wydatki nie przewyższają dochodów. Jedynie na roboty publiczne wyasygnowano o 210.000 lt. więcej, niż to było przewidziane. Ogólna suma wydana w r.1932 na prace publiczne wyniesie 800.00 lt. Już dziś można twierdzić, że samorząd kowieński zamknie swój budżet na r. 1932 bez deficytu. Oprócz tego samorząd kowieński w r.1932 spłacił 444.500 lt.

Preliminarz budżetowy m.Kłajpedy na r. 1933. "Rytas" /265/. Streszczenie: Sejmik Kraju Kłajpedzkiego zatwierdził preliminarz budżetowy m.Kłajpedy w wysokości 9.109.300 lt. /Budżet Kłajpedy na r.1932 wynosił 9.397.400 lt/. W r.1933 na ogólny zarząd miastem wyasygnowano 3.595.860 lt. Burmistrz m.Kłajpedy Schulc, referując na Sejmiku Kłajpedzkim preliminarz budżetowy oświadczył, że przyłączenie Kr.Kłajpedzkiego do Litwy znacznie wpłynęło na rozwój miasta. Ilość mieszkańców Kłajpedy, wynosząca przed przyłączeniem 32.50[illegible] obecnie wynosi 43.000 osób. W ciągu r.1930-31-32 wybudowano większą ilość domów, niż w okresie od r.1925-29. Kłajpeda jest dziś nietylko ośrodkiem przemysłowym oraz miastem portowem, lecz jednocześnie i ośrodkiem kulturalnym kraju. Kłajpeda nabrała wielkiego znaczenia nietylko dla Kr.Kłajpedzkiego, lecz także i dla wszystkich ziem wschodnich.

Propozycja firm angielskich w sprawie udzielenia Litwie 25 milj. lt. pożyczki. Komunikat "Elty". M-stwo Skarbu otrzymało od firm angielskich ofertę w sprawie pożyczki w sumie 25 milj.lt. dla wprowadzenia monopolu tytuniowego w Litwie. Pożyczka proponowana jest na warunkach dogodnych. Kwestję przyjęcia oferty rozważy M-stwo Skarbu.

Kapitał zagraniczny inwestowany w Litwie. Komunikat "Elty". W r.ub. ilość inwestowanych w kraju kapitałów zagranicznych w litewskich towarzystwach akcyjnych wyraża się sumą 38,8 milj.lt. Najbardziej zaangażowany jest w przedsiębiorstwach litewskich kapitał belgijski, który inwestował w nich 10 milj.lt. Po kapitale belgijskim następuje kapitał angielski z sumą 9,85 milj.lt., na trzeciem zaś miejscu mamy kapitał niemiecki z sumą 6,95 milj.lt. Towarzystwa belgijskie inwestowany swe kapitały w elektrowniach i gazowniach angielskie - w przemyśle spożywczym. Po kapitale niemieckim następuje kapitał szwedzki, inwestowany w przedsiębiorstwach litewskich z sumą 6,4 milj.lt., Stanów Zjednoczonych - z sumą 3,95 milj.lt., Holandji - z 0,5 milj.lt., Łotwy - 0,5 milj.lt. Pozostałe kraje inwestowały w Litwie 0,33 milj.lt.

Układ o indemnizacji między Litwą i Argentyną. Komunikat "Elty". 20 października w Buenos Aires między Litwą a Argentyną został podpisany układ w sprawie odszkodowania z powodu nieszczęśliwych wypadków przy pracy. Na mocy tego układu obywatele drugiej strony co do odszkodowania są zrównani w prawach z obywatelami swego kraju. Spadkobiercy poszkodowanych robotników będą mieli prawo otrzymać odszkodowanie i wówczas, gdy nie mieszkają na terytorjum tego kraju, w którym się zdarzył nieszczęśliwy wypadek. Dokumenty potrzebne dla uzyskania odszkodowania obie strony dostarczą bezpłatnie. Pozatem wogóle przy wypłacaniu odszkodowania będą stosowane miejscowe ustawy.

Przekazy dolarowe z Ameryki w ciągu 3 miesięcy. Komunikat "Elty". W ciągu lipca otrzymano ze St. Zjednoczonych przekazów pocztowych na ogólną sumę 59.675,35 dolarów; w ciągu sierpnia - na 56.424,06 dol.; w ciągu września - na 82.555,51 dol., czyli w ciągu ostatnich trzech miesięcy na 198.654,92 dol.

Dochody komór celnych. "Elta". W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy r.b. dochody komór celnych wyraziły się sumą 43,4 milj.lt., w stosunku do 57 milj.lt. w ciągu tego samego czasu w r.ub. Dochody komór celnych za cały rok wyrażą się zapewnie sumą 58-59 milj.lt. czyli o 5-6 milj.lt. więcej niż przewidzianem jest w budżecie państwowym. Mimo wzrostu wpływów komór celnych import do kraju upadł o przeszło 30 procent.

W e k s l e p r o t e s t o w a n e i l i c y t a c j e. Komunikat "Elty". W październiku protestowano 18.114 weksli na sumę przeszło 5 m. lt., czyli o pół miljona więcej niż we wrześniu W ciągu dziesięciu ostatnich miesięcy dokonano w całym kraju 2.385 licytacyj / w r.ub. 1.834/. Największa liczba licytacyj przypada na Kowno /240/, najmniejsza na Wiłkomierz, gdzie w ciągu 10 miesięcy dokonano jedynie jedną licytację.

R e o r g a n i z a c j a B a n k u K o o p e r a c y j n e g o. Komunikat "Elty". 9.X. r.b. w Kownie odbył się nadzwyczajny zjazd Banku Kooperacyjnego. Zjazd w obecności 105 delegatów otworzył prezes rady p.Łapenas, poczem składali sprawozdania dyrektor Banku p.Zakarewiczus i prezes zarządu p.Kwieska. Po sprawozdaniach nastąpiła żywa dyskusja poczem została przyjęta zgłoszona przez zarząd rezolucja w sprawie reorganizacji Banku na zasadach akcyjnych. Kapitał podstawowy zreorganizowanego Banku ma wynosić 3 milj.lt. M-stwo Skarbu zakupi akcyj na sumę 2,5 milj.lt.,za pół milj.lt. - nabędą kooperatywy. p.Łapenas w swem sprawozdaniu zaznaczył, iż zreorganizowanemu w ten sposób Bankowi Kooperacyjnemu zostanie oddane kredytowanie krótkoterminowe rolnictwa oraz udzielanie kredytów kooperatywom. Funkcje udzielania krótkoterminowych kredytów Bank przejmie od Banku Litewskiego, Państwowej Kasy Oszczędnościowej i Banku Ziemskiego.

"Socjaldemokratas", nawiązując do odbytego 9 X.r.b. zjazdu przedstawicieli oddziałów Banku Spółdzielczego, na którym zapadła uchwała zreorganizowania tego banku na akcyjny z przekazaniem państwu 1/5 jego akcyj, wskazuje, że bank traci w ten sposób znaczną część swej samodzielności na rzecz rządu, który nietylko roztoczy nad tą instytucją ścisły dozór, lecz w chwilach decydujących będzie wprost rozstrzygał jego losie. Pismo zauważa, że bank spotkał ten sam los, co kooperatywy "Pienocentras", "Majstas" i "Lietukis", które z towarzystw spółdzielczych przeistoczyły się w przedsiębiorstwa państwowe. Reorganizacja więc banku jest dalszym krokiem na drodze upaństwowienia spółdzielnos[illegible]

P r o j e k t u s t a w y o ściąganiu d ł u g ó w p r z e d w o j e n n y c h. Komunikat "Elty". Zakończono opracowanie projektu ustawy o ściąganiu długów przedwojennych od właścicieli nieruchomości i dawnych banków rosyjskich. M-stwo Skarbu prześle projekt ustawy do Rady Stanu. Projekt ustawy ustala, że na podstawie rosyjsko-litewskiej umowy pokojowej należą do obywateli litewskich również wszystkie ich długi w przedwojennych bankach rosyjskich, które zostały nacjonalizowane przez bolszewików w r.1919. Co do długów Wileńskiego Banku Szlacheckiego i Banku Ziemskiego, zostaną opracowane specjalne ustawy, gdyż instytucje te nie zostały dotknięte zarządzeniami bolszewickiemi. Przewidzianem jest pobieranie jednego lita od każdego rubla z pominięciem procentów za cały czas od dnia długów. Długi będzie można spłacać ratami. Długi przedawnione nie będą podlegały ściąganiu. W początku r.1933 projekt ustawy wpłynie do Gabinetu Ministrów.

S p r a w a k o m p e n s a c j i z a w ą s k o t o r ó w k ę P o n i e w i e ż - S y ł g u d y s z k i. Komunikat "Elty". Od dłuższego czasu b.właściciele kolejki wąskotorowej Poniewież-Syłgudyszki prowadzą rokowania z M-stwem Komunikacji w sprawie kompensacji za tę linję. W Kownie bawi obecnie członek zarządu t-stwa, które zgłasza pretensje do tej linji. Towarzystwo to jest estońskiem. Jak podają, min. Komunikacji p.Wilejszys oświadczył, że zasadniczo zapadła już uchwała o przyznaniu estońskiemu t-stwu kompensacji, chodzi jedynie o jej wysokość. Kompensacja zostanie wypłacona pod warunkiem że cała przyznana b.właścicielom kolejki suma pozostanie wewnątrz kraju i zostanie zużyta na budowę w Litwie jakiegokolwiek zakładu przemysłowego.

R e o r g a n i z a c j a L o t e r j i P a ń s t w o w e j. Komunikat "Elty". Dyrektor Loterji Państwowej p.Wojtkiewiczus poinformował przedstawicieli prasy o porządku, jaki w przyszłości zostanie w Loterji wprowadzony. Zysk ze sprzedaży losów asygnuje Loterja Państwowa na rzecz Czerwonego Krzyża i instytucje dobroczynne. Chociaż jeszcze nie jest ustalonem, jaki zysk miała w tym roku Loterja, wydano już zaliczki Czerwonemu Krzyżowi w sumie 70 tys.lt. i instytucjom dobroczynnym w wysokości 40 tys.lt. Ostatnio Gabinet Ministrów zmienił przepisy Loterji. Zmiany te są korzystne dla grających na loterji. Wygrane np. zostaną zwiększone do 70 tys.lt. Za nabycie losu wyższej klasy nie wypadnie dopłacać. Losy zostają podzielone na serje, z których każda będzie miała 21.500 losów. Ceny losów nie zostaną podwyższone.

Z m i a n a u s t a w y o p o d a t k u o d p r z e d s i ę b i o r s t w. Komunikat "Elty". Ustawa o podatku zasadniczym od przedsiębiorstw zostanie zmieniona w tym sensie, iż cechy tego rodzaju, jak wielkość lokalu, ilość pracowników i t.p., przy ustalaniu wysokości podatku nie będą brane pod uwagę. Podatek będzie wyznaczany w zależności tylko od obrotu przedsiębiorstwa. Nie będzie również stanowiło różnicy, czy przedsiębiorstwo prowadzi handel towarami krajowemi, czy importowanemi.

P r o j e k t u s t a l e n i a p o d a t k ó w k o o p e r a t y w n y c h. Komunikat "Elty". Główna Inspekcja Podatkowa nałożyła podatki na instytucje współdzielcze, których kapitał zakładowy przekracza 50 tys.lt. i na sklepy współdzielcze, które sprzedają towary nietylko swym członkom. Obarczone podatkami kooperatywy zwróciły się ze skargą do Rady kooperatyw, ponieważ zgodnie z ustawami instytucje współdzielcze nie płacą podatków. Rada kooperatyw przesłała otrzymaną skargę M-stwu Skarbu.

P r o j e k t u s t a w y o h i p o t e k a c h. Komunikat "Elty". Rada Stanu zakończyła dyskusję nad projektami ustawy o hipotece i przesłała je Prezesowi Ministrów Tubelisowi. Zgodnie z nową ustawą wszelkie sprawy, dotyczące rejestracji oraz zadłużenia nieruchomości zostaną ujednostajnione. Nowa ustawa zastosowana będzie do przepisów funkcjonujących obecnie w Suwalszczyźnie i przy każdym Sądzie Okręgowym zostanie założony wydział Hipoteczny. Obecnie taki wydział istnieje jedynie przy marjampolskim Sądzie Okręgowym.

S k ł a d n a c z e l n e j k o m i s j i p o d a t k u d o c h o d o w e g o. Komunikat "Elty". Minister Skarbu na mocy §§ 95 i 96 ustawy o podatku dochodowym ogłosił następujący skład naczelnej komisji podatkowej: 1.Dyrektor Dep.Podatkowego p.M.Bludżus; 2. radca M-stwa p.J.Tamoszajtis z zastępcą radcą M-stwa p.Br.Prapolenisem; 3. członek kowieńskiego Sądu Okręgowego sędzia p.S.Wazbis z zastępcą sędzią p.Kazłauskasem; 4. jako przedstawiciel adwokatury, adw.przys. p.W.Pożeła z zastępcą pom.przys. adw.p.J.Naszlunasem; 5.jako przedstawiciel lekarzy, dr.med.J.Staugajtis z zastępcą dentystką p.J.Damjonajtisową; 6. jako przedstawiciel inżynierów, inż.K.Duszauskas-Duż z zastępcą inż.A.Szałkauskasem. Prezesem komisji został mianowany p.J.Tamoszajtis, zastępcą prezesa p.M.Bludżus.

Z m n i e j s z e n i e s i ę o p ł a t a k c y z o w y c h. Komunikat "Elty". Gabinet Ministrów przyjął zmiany ustawy o opłatach akcyzowych. Zmiany te nabierają mocy od Nowego Roku. Zmiany zostały wprowadzone skutkiem znacznego zmniejszenia miejsc sprzedaży napojów wyskokowych i wyrobów tytuniowych. Kasa państwowa ma skutkiem tego mniejsze dochody i rząd był zmuszony do szukania środków, celem podniesienia zmniejszonych wpływów. Zgodnie z przyjętym projektem nowej ustawy akcyzowej będzie się pobierało następujące opłaty za patenty: przy produkcji wina owocowego z domieszką produktów importowanych - 1.200 lt./ dawniej 1.500 lt./, przy produkcji wina owocowego z miejscowych produktów - 300 lt. Za trzymanie składu z napojami wyskokowemi, lub winami zagranicznemi zostaje wyznaczona opłata w Kownie - 1.200 lt. /dawniej 1.500 lt./, w wielkich miastach i na przedmieściach Kowna - 800 lt./dawniej 1.000 lt./, w innych miejscach - 600 lt./dawniej 900 lt./.

D o d a t e k ś w i ą t e c z n y d l a l i t e w s k i c h u r z ę d n i k ó w p a ń s t w o w y c h. "Lietuvos Aidas" /279/: Litewski Gabinet Ministrów postanowił wypłacić urzędnikom państwowym dodatek świąteczny. Dodatek ten wyniesie 50% pensji grudniowej.

N o w a t a k s a o p ł a t r e j e n t a l n y c h. Komunikat "Elty". Gabinet Ministrów przyjął nową taksę pobieranych przez rejentów opłat. Nowa taksa zmniejsza wszystkie opłaty pobierane przez rejentów przy sporządzaniu i zatwierdzaniu wszelkich aktów i protestowaniu weksli.

N o w a t a r y f a r a d j o w a w L i t w i e. Komunikat "Elty". M-stwo Komunikacji opracowało nową taryfę dla radjoabonentów. Taryfa zostaje zmniejszona o 25%. Nabierze ona mocy po Nowym Roku.

P i e r w s z e d z i e s i ę c i o l e c i e l i t a. "Tautos Ukis" Nr.10. z października r.b. Art.prof.A. Rimki.Streszczenie: Lity wprowadzono dn.2.X.22 r. Stosunek lita do ost-marek wynosił pierwotnie 1:175, potem zaś - 1:350. Gdyby waluta litewska została wprowadzona w początku r.1922, w takim razie Litwa za posiadane ost-marki mogłaby otrzymać 70 milj.lt., zaś w r.1919 - 350-400 milj.lt. Jednakże waluta litewska była wprowadzona dopiero w październiku 1922 r. i z chwilą upłynięcia terminu wymiany marek na lity, ogólny obrót lita wynosił zaledwie 30 milj.lt. W dodatku suma ta została utworzona nietylko w drodze wymiany na lity, lecz także z amerykańskich przesyłek dolarowych, sprzedaży złota, oraz nadwyżki eksportowej.

Bank Litewski stanął wobec dwuch zadań: 1. ustalenie trwałego systemu pieniężnego w Republice Litewskiej, oraz 2 uregulowanie obrotu pieniężnego w Litwie. Zadanie to częściowo zostało wykonane, jednak władze Banku nadal pracują nad utrwaleniem stanowiska lita.

L i t e w s k i e i n s t y t u c j e k r e d y t o w e w r.1932. "Tautos Ukis" Nr.9. z września r.b. Art.Fr.Tomaszajtisa.Streszczenie: Działalność instytucyj kredytowych Litwy w ciągu I-go półrocza 1932 r. znajdowała się pod wpływem depresji gospodarczej. Produkcja i obrót handlowy zmniejszyły się, a zapotrzebowanie kredytu zmalało. W związku z tem suma udzielonych pożyczek również się zmniejszyła. Kapitały własne instytucyj kredytowych zwiększyły się o 2,5%, zaś wkłady wzrosły o 3,4%. Zwiększenie się sumy wkładów świadczy o odzyskaniu przez banki zaufania klijenteli. Ponieważ nowych inwestycyj nie uczyniono, przeto stopniowo wytworzyły się wolne kapitały. Dzięki temu wzajemne zadłużenie instytucyj kredytowych zmalało, a zasoby gotówki w kasach wzrosły.

Stan pasywów na 1-go stycznia 1932 r.

Instyt.kredyt.	Kapitały własne.	Wkłady.	Wierzyciele.	Korespondenci.
Bank Litewski.	13.900,0	74.672,4	——	3.290,0
" Ziemski	49.988,0	16.934,7	4.638,7	—
Państw.Kasy Oszczęd.	173,0	24.800,5	——	—
Lombard Kowieński.	203,8	581,9	——	—
Prywatne Banki Akc.	25.682,6	53.257,3	8.487,1	3.502,6
Domy Bankowe	1.342,1	4.726,9	75,9	791,2
Banki Kooperacyjne.	704,7	6.056,5	1.377,9	158,5
T-wa Wzajemnego Kred.	2.301,1	8.385,5	1.332,1	1.263,4
" Drobnego "	11.157,9	38.466,3	16.645,9	1.662,4
Ogółem od 5-9 pozyc.	41.188,4	110.892,5	27.918,9	7.378,1
" " 1-9 poz.	104.523,2	227.882,0	32.557,6	10.668,1

Ogólna suma wkładów zwiększyła się o 8.111,7 tys.lt., czyli o 3,4%, gdy tymczasem suma wkładów w drugiem półroczu r.ub. wynosiła 42.424,2 tys.lt., czyli zmniejszyła się o 15,7%.

Stan pasywów na 30 czerwca 1932 r.

Instyt.kredyt.	Kapitały własne.	Wkłady.	Wierzyciele.	Korespondenci.
Bank Litewski	14.015,0	65.563,6	—	1.625,7
" Ziemski	49.938,0	22.952,1	278,2	0,7
Państ.Kasy Oszczęd.	173,0	29.472,1	—	—
Lombard Kowieński.	203,8	696,7	—	—
Prywatne Banki Akc.	25.856,5	59.822,0	1.467,2	3.959,5
Domy Bankowe	1.344,3	4.249,3	130,6	425,7
Banki Kooperacyjne.	657,4	5.433,9	1.355,3	577,0
T-wa Wzajem.Kredyt.	2.310,3	9.671,3	976,2	1.101,5
" Drobnego "	12.697,9	38.152,7	16.720,8	1.316,5
Og.od pozycji 5 do 9-ej	42.866,4	117.309,2	20.650,1	7.379,8
Ogółem:	107.246,2	235.993,7	20.928,3	9.006,2

Ważniejsze aktywa lit. instytucyj kredytowych na 1 stycznia 1932 r.

Instyt.kredyt.	Kasa i r-k bieżący.-	Dyskonto i pożycz.	Korespondenci.	Papiery wart.	Majątek ruch. i nieruch.
Bank Litewski	7.482,5	109.109,0	29.604,3	2.025,4	8.086,5
" Ziemski	2.225,7	110,087,8	1.857,0	2.373,8	429,5
Państw.Kasy Osz.	678,9	25,064,7	—	987,2	—
Lombard Kowien_	21,7	480,7	—	—	20,6
Prywat.Banki Akc.	6.220,1	61.959,6	1.954,1	16.678,7	7.382,6
Domy Bankowe	612,9	6.339,8	11,6	26,8	30,1
Bank Kooperac.	554,1	6.842,5	52,5	126,4	878,6
T-wa Wzaj.Kred.	1.385,5	12.286,6	168,2	14,1	362,5
" Drob. "	4.804,5	63.643,1	1.125,6	1.115,4	1.022,9
Og. od pozycji 5 do 9-ej	13.576,9	151.071,6	3.312,0	17.961,4	9.676,7
Ogółem:	23.985,7	395.813,8	34.773,3	23.347,8	18.213,3

Ważniejsze aktywa lit. instytucyj kredytowych na 30 czerwca 1932 roku.

Instyt.kredyt.	Kasa i r-k bieżący.	Dyskonto i pożycz.	Korespondenci.	Papiery wart.	Majątek ruch. i nieruch.
Bank Litewski	6.758,2	98.018,1	17.742,0	2.149,8	8.229,5
" Ziemski	1.894,2	110.534,4	5.613,2	1.886,5	578,3
Państw.Kasy Osz.	1.305,8	29.446,3	—	1.668,8	—
Lombard Kowien.	32,0	553,8	—	—	14,2
Prywat.Banki Akc.	8.442,0	57.217,3	2.346,6	16.651,9	7.543,2
Domy Bankowe	533,8	5.609,2	60,5	26,7	30,1
Bank Kooperacyj.	700,2	6.451,0	23,6	126,4	870,6
T-wa Wzaj.Kredyt.	1.616,0	12.085,9	329,4	16,0	355,6
" Drob. "	4.904,3	63.659,4	1.030,5	869,3	1.070,6
Ogółem od pozyc. 5 do 9-ej.	16.196,3	145.022,8	3.790,6	17.690,3	9.870,1
Ogółem:	26.186,5	383.575,3	27.145,8	23.395,4	18.492,1

Zasób gotówki w kasach zwiększył się o 2.200,8 tys.lt., czyli o 8,4%. Ogólna suma dyskonta i pożyczek w I -szem półroczu 1932 r. zmniejszyła się o 12.238,5 tys.lt., czyli o 3,1%. W drugiem półroczu 1931 r. suma dyskonta i pożyczek wynosiła 3.228,7 tys.lt. Suma dyskonta i pożyczek najbardziej zmniejszyła się w Banku Litewskim i Prywatnych Bankach Akcyjnych.

Sytuacja banków kłajpedzkich jest prawie analogiczna do sytuacji banków Wielkiej Litwy.

Zamieszczona poniżej tabela zawiera dane, dotyczące wkładów i wydanych pożyczek przez 5 banków kłajpedzkich w okresie I-go półrocza 1932 r.

	I.31	II.29	III.31	IV.30	V.31	VI.30
Wkłady	15.583,5	15.132,5	15.352,9	15.256,1	15.113,0	15.740,7
Wydane pożycz.	26.269,9	24.674,4	23.591,6	23.112,1	22.401,1	23.101,0

Memorjał banków w sprawie projektu nowej ustawy o odsetkach. Komunikat "Elty". Przedstawiciele sześciu większych banków kowieńskich doręczyli premjerowi Tubelisowi memorjał w sprawie ustawy, ograniczającej pobieranie odsetek za pożyczki do 12%. Memorjał wskazuje, że projekt ustawy przyprawi banki o wielkie trudności. Zmniejszenie procentu zwłaszcza oddziała ujemnie na drobne operacje, które będą dawały straty. Handel w kraju jest obecnie rozdrobniony i przeto operacje bankowe są również drobne. Z chwilą wejścia w życie nowej ustawy wypadnie bankom zawiesić kredyt i drobny handel skutkiem tego bardzo ucierpi. Przy doręczaniu memorjału delegaci banków wskazali jeszcze na niektóre niewłaściwości, jakie w ich przekonaniu ma ustawa. Premjer Tubelis przyrzekł przedstawicielom banków przejrzeć projekt ustawy.

H A N D E L   Z A G R A N I C Z N Y.

"D z i e ń   K o w i e ń s k i" o   l i t . p o l i t y c e   h a n d l o w e j ."Dzień Kow." Nr.257. Art.p.t."O aktywizację polityki handlowej". Streszczenie:

Pozycja polityczno-handlowa Litwy nie jest łatwa, ma ona bowiem sąsiadów, jak Niemcy i Łotwa, hamujących wywóz reglamentacją obrotu towarowego i ograniczeniami dewizowemi. Wymiana towarowa z Rosją Sowiecką, monopolizującą handel zagraniczny, pozostawia również wiele do życzenia.

W obecnym roku Litwa zdołała znacznie powiększyć swój eksport do Anglji kosztem zmniejszenia wywozu do państw sąsiednich, zwłaszcza Niemiec. Ograniczenia importowe, jakie Londyn wprowadza w wyniku uchwał konferencji ottawskiej, godzą boleśnie w bilans handlowy Litwy, który dotąd w obrocie towarowym z Anglją kształtował się dodatnio, co zawdzięcza głównie wywozowi bekonów.

Istnieją dwa sposoby hamowania importu: za pomocą podwyżki stawek celnych oraz na drodze zakazów i kontyngentowania przywozu. Z Anglją Litwa może się porozumieć jedynie na podstawie zasady wzajemności. Powinna przeto Litwa pokrywać tam swoje zapotrzebowanie przemysłowe, a podstawy kalkulacyjne tego importu przedstawiają się pomyślnie wobec zniżki funta. Wówczas nie utraci Litwa rynku angielskiego. Litwa posiada zasadniczą możność rozszerzenia z Albionem wzajemnej wymiany, czy to w drodze preferencji celnej, czy kontyngentowej. Angielska ustawa celna zawiera ku temu odpowiednie podstawy.

Wobec lądowego polityczno-handlowego "oskrzydlenia" Litwy, sprawa uregulowania wymiany towarowej z Anglją nabiera dla Litwy specjalnej wagi i nie cierpi zwłoki. Jest ona tem pilniejsza, że Litwa ma tu szereg współzawodników.

Państwa skandynawskie przeprowadzają obecnie z Londynem rokowania handlowe. Litwa powinna dołożyć wszelkich starań ku temu, aby nie dać się im ubiec.

Ponieważ i Łotwa i Estonja są wielce zainteresowane w rozwoju swego eksportu do Anglji, dobrze byłoby, aby za przykładem państw skandynawskich kraje bałtyckie uzgodniły swój punkt widzenia na kwestję stosunków handlowych z Londynem, a może nawet wspólnie przystąpiły do rokowań.

Chwila obecna wymaga od państw bałtyckich bardziej, niż kiedykolwiek skoordynowania swych interesów handlowych.

O g r a n i c z e n i a   i m p o r t o w e   w   u j ę c i u   p r a s y   l i t e w s k i e j . "Lietuvos Aidas" z października:

Eksportowi litewskiemu zagraża poważne niebezpieczeństwo. Niemcy coraz szczelniej zamykają swe rynki dla wywozu państw rolniczych i ostatniemi zarządzeniami kontyngentowemi zredukowały import masła litewskiego do 21.000 centnarów metrycznych, zamiast 50.000, które Litwa eksportowała dotychczas rocznie do tego kraju, pochłaniającego lwią część /niemal 2/3/ wywożonego z Litwy masła. Podstawa litewskiego eksportu - wywóz bekonów do Anglji - znalazł się w obliczu groźnego niebezpieczeństwa, gdyż W.Brytanja wykazuje dążenia do produkowania tego towaru u siebie, ogranicza dotychczasowe kontyngenty i udziela dominjom pierwszeństwa przed obcemi krajami.

Państwa małe, jak Litwa, nie mogąc wpłynąć na rozwój wypadków, powinne poprzestać na przystosowaniu się do nowej sytuacji i na obronie swych interesów przez zastosowanie środków takich, jakie stosują inne państwa. Dotychczas Litwa nie wprowadziła żadnych ograniczeń importowych, dewizowych, licencyj i kontyngentów, trwając przy zasadzie wolnego handlu i walcząc z kryzysem jedynie zapomocą popierania swego wywozu i podwyższania ceł. Wypadnie Litwie, być może, poddać rewizji swą dotychczasową politykę ekonomiczną i zgodnie z hasłami oszczędności, zredukować do możliwych granic wwóz towarów obcych. Minęły czasy wolnego handlu, gdy wyrzekają się go wszystkie większe od Litwa państwa.

"Liet.Aidas" Nr.253. Art.p.t."Czy dla Litwy potrzebne są kontyngenty importowe?. Streszczenie:

Litwa w dzisiejszej sytuacji, gdy jej bilans handlowy jest czynny, nie powinna wkroczyć na drogę ograniczeń kontyngentowych, gdyż bardzo wątpliwem jest, czy zdołałaby ona utrzymać 100%-ową równowagę w handlu zagranicznym. Są państwa, do których Litwa wywozi b. wiele, zaś importuje bardzo mało. W razie wprowadzenia kontyngentów stosunek ten musiałby upaść.

Wobec tego zamiast stwarzania hamulców w wolnym rozwoju handlu, Litwa raczej winna zwrócić całą uwagę na rozwój przemysłu krajowego.

"Tautos Ukis" Nr. 4 z listopada 1932 r.Art.dr.J.Puryckisa. Streszczenie:

Wobec powszechnych ograniczeń importowych Litwa również winna ograniczyć import, gdyż w przeciwnym razie może nastąpić katastrofa. Przedewszystkiem należy ograniczyć import artykułów, bez których można się obejść: żywej trzody, produktów spożywczych /za które w r.ub. Litwa zapłaciła 28 milj.lt./ i t.d.

Obecny import mogłaby Litwa zmniejszyć o połowę lub nawet więcej. O ile ograniczenia importu zostaną uskutecznione w drodze podniesienia ceł, w takim razie powstanie ożywiona kontrabanda, o ile zaś uskuteczni się to w drodze zakazu, w takim razie wytwórcy krajowi poczną się łączyć w syndykaty i dyktować ceny.

To też przed rozstrzygnięciem tej kwestji należy dobrze obmyśleć wszystkie okoliczności.

"Liet.Žinios" Nr.293 z dn.23.XII.1932 r.Streszczenie:

"Vyriausybes Žinios" z dn.22 grudnia zawierają zmianę ustawy celnej oraz wykaz towarów, których wwóz z zagranicy do Litwy został uwarunkowany wydaniem specjalnego zezwolenia. Nowy ten przepis importowy dotyczy następujących towarów: 1/sól, 2/cukier, 3/nawozy fosforowe, 4/żelazo, stal, blacha, 5/węgiel kamienny, 6/cement, 7/wyroby i nici bawełniane, 8/papier i karton, 9/wyroby wełniane.

Licencje na wwóz powyższych towarów do Litwy będzie wydawała specjalna komisja do spraw handlu zagranicznego, w skład której wejdą: dwaj przedstawiciele M-stwa Skarbu, jeden M-stwa Spraw Zagr., jeden M-stwa Rolnictwa i jeden przedstawiciel Izby Handlowo-Przemysłowej. Na stanowisko prezesa komisji został powołany dyr.D-tu Handlowego p.Norkaitis.

Zezwolenia importowe wprowadziła Litwa , w celu przywrócenia równowagi bilansu handlowego z niektóremi państwami, a zwłaszcza z Czechosłowacją, ZSRR i Belgją. Litewskie ograniczenia importowe nie będą stosowane względem państw, z któremi stosunki handlowe są zrównoważone. Dotychczas towary polskie wwożone były do Litwy przez Łotwę lub Niemcy,po opłaceniu cła potrójnej wysokości. Obecnie import towarów polskich zostanie zlikwidowany, gdyż komisja nie zezwoli na ich wwóz.

Ponieważ Litwa rocznie eksportuje do Anglji różnych towarów na sumę około 60 milj.lt., przeto komisja będzie dążyła do zwiększenia importu z Anglji.

"Lietuvos Aidas" Nr.292. Streszczenie:

Przy realizacji nowych przepisów importowych Litwa będzie opierała się na zasadzie "do ut des". Prezes Norkaitis zapewnia, iż system zezwoleń importowych nie spowoduje żadnych komplikacyj w dziedzinie handlu zagranicznego. Komisja będzie dbała zarówno o dobro interesów rynku krajowego i importerów litewskich, jak również eksporterów zagranicznych.

System zezwoleń importowych nie dotyczy małego handlu granicznego, oraz już zawartych, lecz jeszcze nie zrealizowanych tranzakcyj handlowych.

Litewski poseł w Londynie p.Sidzikauskas o litewsko-angielskich stosunkach handlowych."Lietuvos Aidas" Nr.288.Streszczenie:

Minister Sidzikauskas w czasie pobytu w Kownie w rozmowie z przedstawicielami prasy oświadczył:"Rynek angielski w eksporcie litewskim zajmuje pierwsze miejsce. Ostatnio jednak Anglja, pragnąc poprzeć własną produkcję oraz podnieść ceny bekonów, wprowadziła dla tego produktu kontyngenty importowe. W związku z tem powstała kwestja ustalenia granic kontyngentu importowego dla bekonów litewskich. Proponowano ustalenie importu bekonów litewskich w ramach importu z 1931 r. W tym wypadku miesięczny eksport bekonów z Litwy do Anglji wynosiłby 24 tys.centnarów. Ostatecznie jednak Anglja postanowiła ustalić kontyngent importu bekonów litewskich w granicach importu w ciągu 22 ostatnich miesięcy. Wobec tego miesięczny eksport do Anglji wyniesie 22 tys.centn. Odnośne czynniki litewskie zwróciły się do angielskiego ministra Rolnictwa majora Liot, przedkładając mu, iż eksport w ciągu 22 ostatnich miesięcy nie może być wzięty pod uwagę, jako baza dla przyszłych stosunków handlowych, a to z tej racji, iż w okresie letnim Litwa mało eksportuje bekonów oraz, że ostatniemi czasy w Litwie przeprowadzany był remont rzeźni. W wyniku pertraktacyj rząd angielski zgodził się na ustalenie kontyngentu importu bekonów litewskich w wys.45 tys. centn.miesięcznie. Wobec tego Litwa w dziedzinie eksportu bekonów do Anglji zajmuje czwarte miejsce. W związku z kontyngentami importowanemi ceny bekonów w Anglji wzrosły o 30%.

Anglja zaproponowała Litwie nawiązanie rokowań w sprawie ustalenia dalszych stosunków ekonomicznych na trwałych podstawach. Po świętach Bożego Narodzenia odbędą się między Litwą a Anglją narady wstępne, w czasie których zostaną ustalone wytyczne obu stron.

"Lietuvos Aidas" o zasadzie wzajemności klauzuli największego uprzywilejowania w handlu zagranicznym."Liet.Aid." Nr.290. Streszczenie:

Do niedawna w handlu zagranicznym panowała liberalna zasada największego uprzywilejowania, polegająca na tem, iż dane państwo udzielało państwu innemu takich samych ulg w dziedzinie handlu zagranicznego, jakie na mocy traktatów handlowych przysługiwały innym państwom, związanym klauzulą największego uprzywilejowania. Ostatnio jednak miejsce liberalizmu handlowego zajął nacjonalizm oparty na zasadzie "do ut des", a więc wzajemności. Wpłynęło to na znaczne zmniejszenie się międzynarodowego obrotu handlowego. Gdyby Litwa mogła osiągnąć taki bilans handlowy, jak w latach 1929-30 nie odczuwałaby ona żadnej depresji gospodarczej. Obecnie najpoważniejszym rynkiem zbytu dla Litwy jest Anglja, jednak w handlowych stosunkach litewsko-angielskich również zapanowuje stopniowo tendencja wzajemności. Zapowiedziane na początek 1933 r. angielskie rokowania handlowe niechybnie będą oparte na tej zasadzie. Litwa nie powinna tej zasadzie się sprzeciwiać, gdyż jest ona oparta na słusznych podstawach gospodarczych.

"Lietuvos Aidas" o możliwościach eksportu z Litwy."Lietuvos Aidas" Nr.288. Streszczenie:

Generalny konsul litewski w Wiedniu donosi, iż Litwa przy obecnej konjunkturze mogłaby eksportować do Austrji: len, jaja, ptactwo, ryby, konserwy rybne, wieprzowinę, owoce zimowe i jarzyny, materjały leśne, fornir, kostkę parkietową, zioła lecznicze i in. W celu nawiązania stosunków handlowych z Litwą w Wiedniu została założona nawpółoficjalna spółka pod nazwą "Internationale Warenclearing Giezellschaft M.B.H." Wien I, Helferstorfester 9/.

Litewski konsul w Hamburgu donosi, iż do Niemiec można w chwili obecnej eksportować ziemniaki nasienne oraz do spożycia. Litewskie poselstwo w Sztokholmie donosi, iż na rynku szwedzkim Litwa mogłaby sprzedawać jagnięta i baraninę.

Do Palestyny Litwa może eksportować kartofle, ogórki, mąkę żytnią, wszelakiego rodzaju krupy oraz groch.

"Lietuvos Aidas" o bolączkach handlu litewskiego ."Liet.Aidas" Nr.291.Streszczenie: W handlu litewskim wytworzyła się tego rodzaju sytuacja, iż nabywcy zdani są na łaskę kupców. Litwa nie posiada żadnego czynnika, któryby ustalił wartość i jakość towarów. Jedynym sposobem nabycia towaru po przystępnej cenie jest praktykowany w Litwie targ "do upadłego". Kupcy litewscy przeważnie sprowadzają z zagranicy towary przeważnie wysortowane i sprzedają je, jako wyroby pierwszej klasy. Jedynym sposobem uniknięcia tego jest dokładne zaznajomienie się z wartością i jakością towarów. W tym celu w szkołach litewskich należałoby wprowadzić wykłady towaroznawstwa.

"Rytas" w sprawie ograniczeń materjałów opałowych ."Rytas" Nr.272.Streszczenie: Litwa co roku importuje z zagranicy różnych materjałów opałowych /węgiel,koks, brykiet, benzynę, naftę i t.p./ na sumę 20 milj.lt. Import materjałów opałowych z każdym rokiem wzrasta. Wobec trudności eksportowych, aktualną staje się kwestja zmniejszenia importu materjałów opałowych i zastąpienia ich materjałami krajowemi. Prof.Horodecki, mówiąc w sprawie importu materjałów opałowych wyraził zdanie, iż, gdy państwa eksportujące materjały opałowe o wysokiej wartości kalorycznej, same w większości wypadków zadawalniają się odpadkami tych materjałów - Litwa pochłania co roku duże ilości drogich materjałów opałowych. Przy wprowadzeniu pewnych ulepszeń Litwa również mogłaby wykorzystywać odpadki materjałów opałowych. Torf, jako materjał opałowy posiada tę wadę, iż jest mało portatywny. Trudność tę jednak możnaby usunąć w ten sposób, iż w pobliżu torfowisk budować należałoby elektrownie, któreby przetworzoną z torfu, jako z materjału opałowego energję elektryczną dostarczały do miejsc uprzemysłowionych.

Bilans litewskiego handlu zagranicznego w listopadzie 1932 r."Rytas" Nr.267.Streszczenie: W listopadzie 1932 r. eksport litewski wyniósł 16,4 milj.lt. zaś import 15,2 milj.lt., czyli eksport przewyższył import o 1,2 milj.lt. W porównaniu z październikiem eksport litewski zwiększył się o 1,0 milj.lt., zaś import nie uległ żadnej zmianie.-

Eksport produktów rolnych do Anglji. Komunikat Elty z 17.XI.32: W 1932 r. poraz pierwszy został przewyższony eksport produktów rolnych do Niemiec. W ciągu pierwszych 8 miesięcy r.b. wywieziono do Anglji 44,6% ogólnej ilości eksportowanych produktów rolnych, do Niemiec zaś jedynie 37,6% w stosunku do 47,6% w1931 r. Również import towarów angielskich do Litwy w 1932 r. wzrósł.

Zabiegi angielskie o rynki litewskie. Komunikat Elty z 9.XI.32:W ostatnich czasach w Anglji zaznacza się coraz większe zainteresowanie importem do Litwy towarów angielskich. W tym celu zamierza się tam utworzyć specjalną spółkę z odpowiednim kapitałem, którąby mogła popierać te zamierzenia. Przedstawicielstwo owej spółki w Litwie ma objąć "Lietukis", co zapewne znacznie wpłynie na ożywienie litewsko-angielskich stosunków handlowych.

Dokoła założenia lit.-niemieckiej Izby Handlowej w Berlinie .Komunikat Elty z 1.XII.32:Poselstwo litewskie w Niemczech donosi, że w pewnych kołach Berlina powstał projekt założenia tam litewsko-niemieckiej Izby Handlowej, którem celem byłoby uporządkowanie wzajemnych stounków handlowych. Podobne izby do handlu z Litwą istnieją już w Londynie, Belgji i in. W Berlinie obrano już specjalną komisję do spraw tej izby, w skład której weszli: dr.N.Rachmilewicz, B.Paljok, dr.A.Stolkind, fabrykant Frenkiel i Ch.Josefacz. Zadaniem komisji jest zbadanie możliwości i korzyści, jakieby przyniosła projektowana izba interesom handlowym Litwy. Komisja przystąpiła już do prac.

Żądania kupców niemieckich ograniczenia wwozu świń z Litwy .Elta z 15.XII.32 r.:Jak donoszą z Berlina, odbył się we Frankfurcie ogólnoniemiecki zjazd kupców świń, na którym przyjęto uchwałę o wyjednaniu od rządu ogra-

niczenia wwozu świń litewskich do Niemiec. Na zjeździe wskazywano, iż prawie cały import świń w Niemczech pochodzi z Litwy. I tak w 1931 r. na 64 tys. importowanych do Niemiec świń 53 tys. wwieziono z Litwy. Również w tegorocznym kontyngencie zajmuje Litwa pierwsze miejsce. Niemieccy kupcy świń wskazują, że obecne cło na świnie nie zabezpiecza należycie ich interesów i proszą o podwyższenie cła.

B i e r n y b i l a n s h a n d l o w y z Z.S.R.R.Komunikat Elty z 2.XI.32: Koła miarodajne oddawna zwracały uwagę na bierny bilans w handlu/z Sowietami. Obecnie kwestja uregulowania stosunków handlowych z Rosją Sow. stanęła na porządku dziennym i podjęto przygotowania do zawarcia z Sowietami umowy handlowej. Przedstawiciel sowiecki w Litwie Karski zapoznał się ze stanowiskiem rządu sowieckiego w tej sprawie.-

S o w i e c k i e p r z e d s t a w i c i e l s t w o h a n d l o w e w K ł a j p e d z i e .Elta./22.X.32/:Sowieckie przedstawicielstwo postanowiło założyć w Kłajpedzie oddział przedstawicielstwa handlowego. Sowiecki przedstawiciel handlowy dla Kłajpedy zostanie zamianowany w grudniu.

S t o s u n k i h a n d l o w e z S o w i e t a m i .Elta./8.XI.32/: Odpowiednie instytucje czynią obecnie przygotowania do zawarcia umowy handlowej z Sowietami. Przy sposobności wskazują koła miarodajne, że lit.bilans handlowy ze Związkiem Sow. stał się bierny i że przeto Sowietom należałoby się troszczyć o czynienie większych zakupów w Litwie.

Ogółem w ciągu 8 miesięcy importowały Sowiety do Litwy towarów na sumę 7,4 milj.lt., co stanowi 6,87% ogólnego litewskiego importu. Sowiety wwożą do Litwy przeważnie cukier, naftę, bawełnę, różne tkaniny i traktory dla rolnictwa. W tym samym czasie wywiozła Litwa do Rosji Sow. różne produkty na sumę 5,45 milj.lt. W ten sposób w ciągu pierwszych 8 miesięcy bilans handlowy z Sowietami wykazał pasywa na niekorzyść Litwy w wys. ok.2 milj.litów. Litwa wwozi do Sowietów przeważnie mięso, tłuszcz świński i inne artykuły spożywcze.

Wskazanie pasywa bilansu handlowego na niekorzyść Litwy odpierają koła sowieckie argumentem, że nietyle ważna jest wymiana towarów, ile bilans płatniczy i pod tym względem Litwa niema powodów do narzekania, ponieważ pasywa w bilansie handlowym pokrywa Rosja opłatami za tranzyt przez Litwę. Za przeszło 300 tys. tonn towarów, które Rosja w ciągu roku przewozi przez Litwę, płaci ona więcej, niż wynosi różnica w litewsko-sowieckim bilansie handlowym.

Z a w a r c i e t r a k t a t u h a n d l o w e g o m i ę d z y L i t w ą a B r a z y l j ą .Elta /18.XI.32/: 11 listopada litewski chargé d'affaires w Rio de Janeiro T.Daukantas podpisał litewsko-brazylijski traktat handlowy. Z dniem podpisania traktatu jedna i druga strona we wzajemnych stosunkach stosować będą najmniejsze stawki celne.

Pozatem zobowiązano się do traktowania wzajemnie z jak największą przychylnością obywateli tych krajów, towarzystwa i spółki tak pod względem ochrony pracy i socjalnej, jak również w dziedzinie podatkowej i we wszelkich innych okolicznościach. Ta część traktatu zezwoli obywatelom Litwy w Brazylji na korzystanie z opieki i ochrony gwarantowanej przez ustawy brazylijskie również dla obywateli in. państw.

R o k o w a n i a h a n d l o w e z H i s z p a n j ą .Elta./15.XII.32/:14 grudnia w M-stwie Spraw Zagr. rozpoczęły się rokowania w sprawie zawarcia umowy handlowej pomiędzy Litwą i Hiszpanją. Ze strony rządu hiszpańskiego rokowania prowadzi attaché handlowy rządu hiszpańskiego w krajach skandynawskich i bałtyckich, ze strony zaś Litwy - prezes Izby Handlowej inż.Dobkiewiczius, Dyrektor Dep.Handlowego p.Norkaitis i dyr.Dep. Ekonomicznego p.Kuzminskis.

W y j a z d l i t e w s k i e j d e l e g a c j i h a n d l o w e j d o P r a g i .Elta./9.XI.32/:Jak wiadomo, koła miarodajne oddawna są niezadowolone z obecnego stanu litewsko-czechosłowackich stosunków handlowych. Fakt, że litewski bilans handlowy z Czechosłowacją stale był w ciągu ostatnich lat bierny i że w ostatnich latach pasywa wzrosły do kilkudziesięciu milj.lt., nie mógł być tolerowany.

Oddawna już stawiano żądanie bądź uregulowania tej kwestji, bądź wypowiedzenia umowy handlowej. Już dawno ze strony Litwy czyniono Czechosłowacji propozycję podjęcia rokowań w sprawie wyrównania bilansu, Czechosłowacja jednak nie zdradzała żadnej chęci uczynienia zadość sprawiedliwym litewskim żądaniom.

Ostatnio po nominacji na stanowisko posła litewskiego w Czechosłowacji p.Auksztolisa sprawa unormowania litewsko-czechosłowackich stosunków została nareszcie zepchnięta z martwego punktu.

Czechosłowacja wyraziła zgodę na przejrzenie dotychczasowego litewsko-czechosłowackiego bilansu handlowego. 8 listopada wyjechała do Pragi celem podjęcia układów z rządem czechosłowackim litewska delegacja handlowa w składzie dyr.Dep. Handlowego przy M-stwie Skarbu p.Norkaitisa i dyr.Dep. Ekonomicznego Spr.Zagr. p.Kuzminskasa.

W sprawie stosunków handlowych z Austrją. "Elta./27.XI.32/:M-stwo Spraw Zagr. prowadzi korespondencje z odpowiedniemi instytucjami w Austrji w sprawie zwiększenia wywozu do tego kraju bydła, masła i innych produktów. Co do Austrji, to zainteresowana jest ona wwozem do Litwy wyrobów żelaznych, trykotażowych i in.

Departament Ekonomiczny M-stwa Spr.Zagr. zażądał od Izby Handlowej spisu wszystkich firm, które zainteresowane są w handlu z Austrją.

Zainteresowanie Danji lasem litewski Elta./2.XI.32/: Duńscy kupcy leśni zainteresowali się ostatnio litewskim eksportem lasu. Wkrótce ma przybyć do Kowna grupa duńskich kupców leśnych, którzy się zapoznają z rynkiem leśnym w Litwie.-

Eksport lasu przez Kłajpedę. "Liet.Aidas" Nr.242: W ciągu września 1932 r. do portu kłajpedzkiego zawinęło 119 okrętów. W ciągu 9 mies. 1932 r. do portu kłajp.zawinęło 846 okrętów /o 36 okrętów więcej, niż w tymże okresie 1931 r./ i odpłynęło z portu 836 okrętów /o 80 okr. więcej, niż w 1931 r./. W ciągu września przez port kłajpedzki importowano 78577 tonn towarów, czyli prawie dwukrotnie więcej niż w 1931 r.

Na rozwój portu kłajpedzkiego w silnym stopniu wpływa wskrzeszony przed dwoma laty w Kłajpedzie przemysł tartaczany. Gdyby nie przemysł drzewny, w takim razie /jak wskazują obliczenia/, eksport lit. przez port kłajpedzki we wrześniu 1932 r. byłby mniejszy o 13.347 tonn.

Zapotrzebowanie na drzewo litewskie. Elta /10.X.32/: Zapotrzebowanie na drzewo litewskie znacznie wzrosło na rynku francuskim i szwajcarskim. W związku ze wzrostem zapotrzebowania M-stwo Spr.Zagr. zabiega o przyznanie Litwie większych kontyngentów drzewa w tych krajach.

Dobrym rynkiem zbytu dla litewskiego drzewa mogłaby być również Ameryka Południowa, jednak Litwa nie zawarła jeszcze z państwami południowo-amerykańskiemi układów handlowych. Są jednak wiadomości, że pomienione państwa gotowe są przyznać Litwie tę samą taryfę celną, jaką przyznały państwom, z któremi zawarły umowy handlowe.-

Papierówka litewska do Niemiec. Elta.7.XII.32/:Według obiegających w prasie pogłosek, w najbliższym czasie niemieccy fabrykanci celulozy zamierzają nabyć w Litwie znaczne ilości papierówki. W przewidywaniu ożywienia rynku niemieckiego 6 grudnia w M-stwie Rolnictwa odbyły się obrady nadleśnych z całej Litwy, którzy udzielili wyczerpujących informacyj o swym drzewostanie. W wyniku obrad uchwalono przygotować do zbycia 300 tys. m.sześć.papierówki.

Eksport litewskiej osiny do Ameryki. Elta.19.XII.32/:Kilka zagranicznych firm podjęło kroki w celu zakupu w Litwie większej partji osiny. Zakupioną osinę zamierza się eksportować nawet do Ameryki.-

Ograniczenie eksportu bekonów do Anglji. Jak podaje Elta z Londynu /12.XII.32/, w odpowiedzi na inter-

relację Izby Gmin angielski minister Rolnictwa oświadczył, że z dn.23 listopada państwa, eksportujące do Anglji bekony i szynki zgodziły się na przeciąg 2 mies. ograniczyć swój eksport jak następuje: Danja do 506 tys.cent., Szwecja - 38.600, Holandja - 82.400, Polska - 80.000, Litwa - 45.000, Estonja - 7.200, Łotwa - 4.000 i Finlandja do 4.400 centn.-

Eksport bekonów litewskich do Marokko."Liet.Žinios" /292/:Streszczenie: Na zebraniu członków powiatowej Rady Rolniczej w Poniewieżu, które ostro wystąpiło przeciwko szkodliwej działalności syndykatu, m.in. burmistrz m.Poniewieża p.Chodakowski stwierdził, iż znaczna część bekonów litewskich, eksportowanych do Francji idzie do francuskich kolonij w Marokko.

Eksport jaj.Elta./18.X.32/:Sezon eksportu jaj jest już na ukończeniu. Z powodu spadku cen ilość wywiezionych jej w 1932 r. jest mniejsza. Jedynie eksport jaj, uskuteczniony przez "Pienocentras" zwiększył się o ok.50%. Ponieważ ceny jaj- jakkolwiek niskie, w porównaniu z cenami innych produktów spadły nie tak znacznie, "Pienocentras" zamierza w 1933 r. eksport jaj znacznie rozszerzyć i w tym celu zawczasu czyni przygotowania.

Prośba kupców o zmniejszenie ceł na owoce południowe."Elta"/14.XII.32/:Związek kupców przesłał w grudniu władzom obszerny memorjał w sprawie zmniejszenia cła na owoce południowe. Kupcy proszą przedewszystkiem, aby nie czynić różnicy między różnemi krajami, skąd owoce pochodzą. Zmuszanie do kupowania szeregu owoców według maksymalnej taryfy sprzyja rozwojowi przemytnictwa i uniemożliwia wwóz owoców, które są niezbędne dla zdrowia ludności.

Bilans handlowy Litwy we wrześniu 1932 r. Elta. /17.X.32/:Eksport z Litwy w ciągu września 1932 r. wyraził się cyfrą 14,9 milj.lt, import zaś - 16,7 milj.lt., przewyższając wywóz o 1,8 milj.lt. W stosunku do sierpnia 1932 r. wywóz wzrósł o 1,5 milj. lt., wwóz zaś o 1,6 milj.lt.

W ciągu pierwszych 9 mies. 1932 r. eksport osiągnął 142,5 milj.lt./w 1931 r.- 208,7 milj./, import zaś - 124,3 milj./w 1931 r. - 218,8 milj. litów/. W ten sposób aktywność litewskiego bilansu handlowego wyraża się sumą 18,2 milj.lt.

Bilans handlu zagranicznego Litwy w październiku.Elta /16.XI.32/:Wywóz litewski w ciągu października 1932 r. wynosił 15,4 milj.lt., a wwóz 15,2 milj.lt. W ten sposób wywóz przewyższył wwóz o 0,2 milj.lt. Wywóz w październiku w porównaniu do września wzrósł o 0,5 milj., a wwóz zmniejszył się o 1,5 milj.lt. Ogółem w ciągu pierwszych 10 mies.1932 r. wywóz wynosił 157,9 milj.lt., a wwóz - 139,5 milj.lt, wobec czego aktywa bilansu litewskiego handlu zagranicznego wyniosły 18,4 milj.litów.

Wywóz jaj.Elta./12.XII.32/:Od początku 1932 r. do 1 grudnia "Pienocentras" eksportował zagranicę 8.108.640 /4.814.640 w ciągu 11 mies.1931 r./. W ciągu listopada 1932 r. wywieziono 414 tys.jaj /664.800 w XI.1931 r./ przeważnie do Niemiec, Czechosłowacji,Anglji i Szwajcarji.

Trudności w dziedzinie eksportu jaj. Elta./10.XI.32/: Niemcy zamierzają podnieść dziesięciokrotnie cło na jaja z zagranicy. Nowe cła całkowicie uniemożliwiłyby eksport jaj do Niemiec, gdyż za 1 jajo wypadłoby płacić po 3,5 - 4 fenigów cła. W listopadzie związek kupców niemieckich wręczył Izbie Handlowej memorjał, w którym całkiem słusznie zaznacza się, że cła te zamiast korzyści przyniosłyby dla Niemiec tylko szkodę, gdyż import jaj ustałby, a dochody z ceł zamiast zwiększyć się - zmalałyby. Pozatem w memorjale wskazuje się na to, że wprowadzenie ceł wywołałoby duże niezadowolenie w krajach ościennych, które i bez tego niezadowolone są z powodu wprowadzenia różnych kontyngentów i ograniczeń.

Eksport masła w ciągu 10 mies.w 1932 r. "Tautos Ukis" Nr.11: W ciągu 10 mies. 1932 r. T-wo "Pienocentras"

eksportował zagranicę 161.146 beczułek i 12.327 kubłów masła /kubeł zawiera 2 beczki/. W ciągu 10 mies. 1931 r. "Pienocentras" eksportował 135.498 beczułek i 3.447 kubłów masła.

Z uwzględnieniem państw importujących masło litewskie eksport tegoroczny przedstawia się następująco: do Niemiec - 84.922 beczułek i 432 kubłów masła, do Anglji - 66.429 becz. i 11.369 kubłów masła i do Belgji - 8.916 beczułek i 121 kubłów masła.

Ceny masła spadły w 1932 r. o 1 lit na 1 kg.

Eksport masła i konserw do Palestyny. Elta./8.XI.32/: W początkach listopada wysłał "Pienocentras" do Palestyny większą partję masła. Obecnie szykowana jest druga partja. Do wysyłanych ładunków masła załączone jest zaświadczenie rabinatu.

Żydowska firma masarska Rozmarina przystąpiła do eksportu konserw mięsnych do Palestyny. W początkach listopada wysłała firma pierwszy ładunek swych mięsnych przetworów.-

W sprawie eksportu masła .Elta./25.XI.32/:Z dn. 15 listopada Niemcy wprowadziły nowe kontyngenty na wwożone masło w ilości 55 tys. tonn masła rocznie dla wszystkich krajów. Litwa w 1929 r. wywiozła do Niemiec 3.308,1 tonn masła, w r.1930 -5863,4 i w r.1931 - 5.856 tonn. Według obliczeń po dokonaniu podziału świeżo ustalonych kontyngentów na eksport z Litwy przypadłoby 2.145 tonn masła rocznie.

Jednocześnie z nowemi kontyngentami Niemcy zamierzają podnieść cło na wwożone masło z 50 mar. do 75 mar. na 100 kg. Dotychczas z Litwy wywożono do Niemiec 50% krajowej produkcji masła, a wskutek nowych ograniczeń cyfra ta spadnie do 20%, co będzie dla gospodarki krajowej ciosem dość dotkliwym. Eksporterzy litewscy zamierzają celem pozbycia się nadprodukcji nawiązać pertraktacje w sprawie wywozu masła do Francji i Belgji, chociaż, jak wiadomo, cena masła w tych krajach jest jeszcze niższa, niż w Niemczech.

Eksport śmietany litewskiej zagranicę ."Elta"./10.XII.32/: W pierwszym tygodniu grudnia "Pienocentras" wysłał zagranicę pierwszy ładunek śmietany litewskiej, złożony z 3 wagonów. Jest rzeczą możliwą, że za tą pierwszą partją pójdą dalsze, gdyż popyt na litewską śmietanę na rynkach zagranicznych jest dść znaczny.

Dokoła eksportu kartofli do Finlandji. Elta./25.XI.32/:Litewski konsul generalny w Helsingforsie przesłał M-stwu Spraw Zagr. sprawozdanie, w którem wyłuszcza możliwości eksportu kartofli litewskich do Finlandji. Głównym dostawcą kartofli dla Finlandji jest obecnie Estonja, która w 1931 r. wwiozła do Finlandji ok. miljona kg- kartofli na sumę 700 tys.marek fińskich. Cło na kartofle dochodzi w Finlandji do 2 marek fińskich na kg.

Osoby, które mają zainteresowanie dla eksportu kartofli, mogą otrzymać w Izbie Handlowej dokładne wiadomości i adresy importerów fińskich.-

Eksport jabłek .Elta./19.X.32/:Do dn.15 października wywieziono zagranicę 110 wagonów jabłek. Cały eksport jabłek kierowany jest do Niemiec. Jedynie kilka wagonów wywieziono do Anglji, Szwajcarji i Belgji. Obecnie eksportowane są jedynie owoce zimowe.

Większość jabłek wysyłana jest zagranicę z Janowa /przeszło 50% ogólnego eksportu/. Głównymi dostawcami są powiaty:rakiszkowski, kiejdański i poniewieski. Liczono na większy eksport jabłek, ale nadzieje te zawiodły z powodu zmniejszenia cen na rynku niemieckim. Gdyby się ceny nieco podniosły, eksport mógłby się ożywić. Obecnie eksportowanych jest zagranicę do 20 wagonów jabłek tygodniowo. Prawie cały eksport leży w rękach prywatnych i dopiero w tym roku przystąpił do wywozu tego artykułu również "Lietukis".

Główną przeszkodą na drodze rozwoju eksportu jabłek są wielkie wydatki transportu. Wynoszą one 2 tys.lt. na jeden wagon.

Eksport lnu ."Rytas" 272:W dziedzinie eksportu lnu z Litwy ostatniemi czasy obserwuje się znaczne ożywienie. Ceny lnu wykazują tendencję zwyżkową.

E k s p o r t g ę s i .Elta./4.XI.32/:W ciągu ostatnich kilku lat litewski eksport gęsi znacznie ucierpiał skutkiem niemieckiej polityki celnej: do 15 października cło na importowane do Niemiec gesi było mniejsze, od dnia tego znacznie większe. Okoliczność ta stwarzała dla litewskich eksporterów gęsi wielkie trudności i zazwyczaj do pomienionego dnia wywożono do 20% ogólnego eksportu gęsi.

Jak podają, w r.b. sprawy eksporterów gęsi są o wiele lepsze, gdyż do dn.15 października udało się wywieźć prawie połowę ilości eksportowanych gęsi. /jedynie tylko przez Wierzbołowo przewieziono ćwierć miljona gęsi/.

Ceny na rynku niemieckim nie były jednak pomyślne. Za gęś płacono 4 - 4.1/2 marki, co jest niewiele, o ile się weźmie pod rozwagę koszta transportu i inne wydatki.

Obecnie cło wwozowe w Niemczech znacznie wzrosło i konkurencja na rynku niemieckim stała się znacznie trudniejsza. Eksporterzy gęsi pragną jednak położyć większy nacisk w ł na eksport bitych gęsi, ponieważ przed świętami można je korzystnie sprzedać i nietylko na rynku niemieckim, ale i na innych rynkach.

K o n i n a l i t e w s k a d o S z w e c j i .Elta./23.XI.32/: Jak wiadomo, w Szwecji konsumuje się również znaczną ilość koniny. Konie przeznaczone na ubój Szwedzi kupują przeważnie w Łotwie, Estonji i Finlandji. Obecnie kupcy szwedzcy zamierzają konie na ubój kupować również i w Litwie.-

E k s p o r t z i ó ł l e c z n i c z y c h z a g r a n i c ę. Elta./3.XII.32/:Z inicjatywy kierownictwa Ogrodu Botanicznego zostaje podjęta akcja wśród aptekarzy w sprawie zajęcia się skupowaniem różnych ziół leczniczych. Artykuł ten ma dobre widoki eksportowe.-

M o ż l i w o ś c i e k s p o r t u c h r z a n u d o N i e m i e c .Elta./16.XII.32/:Według wiadomości Konsulatu litewskiego w Hamburgu istnieje możliwość eksportu chrzanu litewskiego do Niemiec. Kilka firm niemieckich interesuje się chrzanem. Eksporterzy chrzanu powinni zważać na to, by chrzan był zdrowy, oczyszczony i dobrze rozgatunkowany.-

K o m i s j a d l a h a n d l u z a g r a n i c z n e g o .Elta. /23.XII.32/: W związku z ogłoszeniem zmiany ustawy celnej powołano specjalną komisję dla handlu zagranicznego. W skład komisji weszli: dyr.D-tu Handlowego M-stwa Skarbu Norkaitis /prezes/, p.o.dyr.D-tu Ekonomicznego M-stwa Spr.Zagr. Kuzminskas, dyr.D-tu Rolnego M-stwa Rolnictwa Wienożynskis i prezes Izby Handlowo-Przemysłowej Dobkiewiczius.

O G Ó L N O G O S P O D A R C Z E.

"F r a n k f u r t e r Z e i t u n g" o g o s p o d a r c e l i t e w s k i e j ."Rytas" Nr.239.Przedruk z"Frankf.Ztg."Streszczenie: Pośród państw wschodnio-europejskich bodaj jedna Litwa zdała dobrze egzamin walki z kryzysem ekonomicznym. Gdy państwa sąsiadujące z Litwą /Łotwa, Estonja, Polska/ zmuszone były przedsięwziąć różne ograniczenia dewizowe i kontyngentowe, Litwa dotąd nie przedsiębrała podobnych metod. Ponieważ po wojnie światowej Litwa o własnych siłach odbudowała swą gospodarkę, obecna pomyślna jej sytuacja gospodarcza zasługuje na tem większe uznanie.

G o s p o d a r k a r o l n a .Około 85% ludności Litwy zamieszkuje na prowincji, zaś ok.75% trudni się rolnictwem. W wyniku reformy rolnej małe 5 - 20 hektarowe gospodarstwa zajmują prawie połowę całej ziemi uprawnej.

W Litwie prowadzi się intensywną hodowlę świń, służących do wyrobu bekonów. W dziedzinie eksportu bekonów do Anglji Litwa zajęła miejsce równorzędne z Danją, Polską i Holandją.

P r z e m y s ł .Zniżka cen produktów gospodarczych, która zmniejszyła siłę kupczą ludności odbiła się także na przemyśle. Przemysł litewski jest jeszcze b.mały.

Reforma rolna, która rozdrobiła wielkie posiadłości i zaopatrzyła w ziemię warstwy nieposiadające, zahamowała w Litwie ucieczkę ludności z prowincji do miast. Stworzony własny przemysł dostar-

czył pracy wielu robotnikom miejskim, co wpłynęło dodatnio na ogólną konjunkturę. Przemysł litewski obrachowany jest na zaspokojenie potrzeb krajowych. Fabrykaty litewskie produkowane są zarówno z surowców krajowych, jak i zagranicznych. Wielkich zakładów przemysłowych Litwa nie posiada. Na czoło produkcji wysuwają się przetwory artykułów spożywczych, wyroby żelazne i wyroby tytoniowe.

P i e n i ą d z e i b a n k i .Litewska jednostka pieniężna "litas" równa jest 1/10 dolara St.Zjedn.Am. Zasoby złota oraz dewiz Litwa zdobyła nie w drodze pożyczek zagranicznych lecz przy pomocy nadwyżek bilansu handlu zagranicznego oraz przesyłek dolarowych emigrantów litewskich z Ameryki. Polityka Lit.Banku Emisyjnego dążyła do należytego uregulowania obrotu pieniężnego oraz utrzymania ekspansji finansowej kraju w należytych granicach. Stopa dyskontowa Banku Lit.przed kryzysem dosięgała 6 - 7%, co się tłumaczy brakiem kapitału w kraju. W połowie 1932 r.banknoty obiegowe osiągnęły w Litwie prawie100% pokrycia w złocie i obcych walutach.W związku z upadkiem Danatbanku banki litewskie utraciły ok.30% swych wkładów. Ostatnio zaufanie do banków powraca. Banki się uskarżają na zbyt mały popyt na kredyt. Zmniejszenie się przesyłek dolarowych z Ameryki wpłynęło na uszczuplenie zasobu walut obcych.Spadek funta angielskiego przyniósł Litwie ok.5 milj.lt. strat.Jednak pomimo wszystko pokrycie lita wynosi obecnie 65,6%.

L i t.- n i e m i e c k i e s t o s u n k i g o s p o d a r c z e. W 1930 r. lit.-niemiecki bilans handlowy obejmował prawie połowę całego handlu litewskiego. Wobec ochronnych ceł niemieckich stosunki handlowe pomiędzy Litwą a Niemcami zmalały. To, co Litwa straciła na rynkach niemieckich, stara się ona odzyskać w innych krajach, a zwłaszcza w Anglji. Starania Litwy zostały uwieńczone powodzeniem, gdyż już w pierwszem półroczu 1932 r.Anglja stała się głównym konsumentem lit.produktów rolnych. Obecna orjentacja Litwy zupełnie jest zrozumiała, gdyż stara się ona kupować jak najwięcej tam, gdzie najwięcej sprzedaje, a więc w Anglji. O ile taki stan rzeczy potrwa dłużej, w takim razie wyroby przemysłu niemieckiego zupełnie stracą rynek zbytu w Litwie. Lit.-niemiecki traktat handlowy winien być poddany rewizji. Na przeszkodzie ku temu stanął konflikt kłajpedzki. Ponieważ jednak nieporozumienie zostało już załatwione, obie strony winne przystąpić do zrewidowania i uregulowania swych stosunków. gospodarczych. Litwa przedewszystkiem dąży do zmniejszenia wydatków. Suma wydatków budżetowych na 1930 r. wynosiła 333 milj.lt., na 1931 r. - 341 milj.lt. i na 1932 r. zaledwie 282 milj.litów.

Z d z i a ł a l n o ś c i l i t . T - w a S t u d j ó w E k o n o m i c z n y c h ."Liet.Aid."Nr.259.Streszczenie: Dn. 13 listopada w Kownie odbyło się zebranie członków Lit.T-wa Studjów Ekonomicznych. T-wo organizuje ostatnio t.zw. "herbatki ekonomiczne", w czasie których odczytywane są referaty i omawiane zagadnienia aktualne. T-wo nadal wydaje pismo "Tautos Ukis" oraz prowadzi biuro informacyj ekonomicznych dla Litwinów amerykańskich t.zw."Amerbiuras".

"Liet.Aid."/274/: T-wo Studjów Ekonom. postanowiło wprowadzić od Nowego Roku odczyty ekonomiczne do programów Radja Kowieńskiego. Pierwszy odczyt o perspektywach i obecnej sytuacji lit.handlu zagranicznego wygłosi członek T-wa p.Kuzminskas.-

P r e z e s I z b y H a n d l . - P r z e m y s ł . o k r y z y s i e ."Rytas" Nr.207:Prezes Lit.Izby Handl.-Przemysł.p.Dobkiewiczius w rozmowie z przedstawicielami prasy oświadczył, iż przyczyn kryzysu nietyle trzeba doszukiwać się w różnicy cen wyrobów przemysłowych i produktów gosp.,ile w dysproporcji pomiędzy ilością włożonej pracy a jej wynikiem.Warunki eksportu również utrudniają sytuację.Ograniczenia eksportu bekonów do Anglji nie wpłyną chyba na produkcję bekonów w Litwie.Stosunki handlowe z Niemcami zależą od porozumienia się w sprawie stosowanych w Niemczech ograniczeń walutowych. Wszystko wskazje na to,iż natężenie kryzysu w Litwie jeszcze wzrośnie.

M i n i m u m k o s z t ó w u t r z y m a n i a.Elta./5.XII.32/: Koszty przeżycia w Litwie stale wzrastają od 1913 do 1925 r. Od 1925 r. skala kosztów przeżycia się zmniejsza i w październiku r.b. wynosi już tylko 69,21 lt. dla jednej osoby, 115,62 lt. dla rodziny, złożonej z 2 osób i 171,74 lt. miesięcznie dla rodziny złożonej z 5 osób.

P R Z E M Y S Ł.

P o d c i ę t e k o r z e n i e w y t w ó r c z o ś c i k r a j o w e j. "Lietuvos Aidas" /260/.Art.p.t. "Nowe trudności".Streszczenie: Litwę, której trudności gospodarcze polegają na niezwykłym spadku cen produktów rolnych i zamykaniu się zagranicznych rynków zbytu, dosięgnął nowy dotkliwy cios, podcinający korzenie produkcji krajowej, wielkim nakładem pracy i korztu przystosowanej niedawno do zmienionych warunków. Gdy popsuły się światowe konjunktury handlu lnem i materjałem leśnym - głównemi artykułami eksportowemi Litwy w r.1927 uczyniono gwałtowny zwrot ku gospodarce hodowlanej i w ciągu krótkiego stosunkowo czasu podniesiono wysoko eksport masła i bekonów. W r.bież. jednak na tę nową główną gałąź wytwórczości spadła klęska w postaci wprowadzenia kontyngentów importowych na masło przez Rzeszę Niemiecką - najpoważniejszego konsumenta masła litewskiego. Wyraziło się to w zredukowaniu do połowy ilości masła wpuszczanego z Litwy na rynek niemiecki, co jest dla gospodarki litewskiej ciosem zarówno dotkliwym, jak niewytłumaczonym, wobec tego, że np.Łotwie, nabywającej w Niemczech nie więcej, pozwolono wwozić 2 i pół razy więcej masła.

W drugiej połowie listopada r.b. nowy cios spadł na eksport bekonów, których jedyny spożywca - Anglja, wprowadził niespodziewanie kontyngenty, zapowiadane, według zapewnień kół poinformowanych, dopiero na połowę lata roku przyszłego. Podczas, gdy Litwa przygotowana jest do eksportowania do Anglji po 20 tys. sztuk nierogacizny tygodniowo, kontyngent zmusza ją do zmniejszenia tej ilości do 8 tys. sztuk. Powstaje więc niepokojące pytanie, co począć z powstałą nadwyżką. Ograniczenie to jest wprawdzie czasowe, wprowadzone do Nowego Roku, trudno jednak liczyć na poprawę konjunktury, która pozwoliłaby na zwiększenie kontyngentu.

Trudności, przeszkody i ograniczenia w handlu zagranicznym przychodzą zewsząd. Rosja, stanowiąca rynek zbytu o wielkiej pojemności, nabywa w Litwie czterokrotnie mniej, niż do niej wwozi. Wobec przyjaznych stosunków sąsiedzkich, łączących Litwę z ZSSR, wobec otwartych naoścież granic litewskich dla eksportu Sowietów, należałoby, zdaniem "Lietuvos Aidas", oczekiwać stamtąd przychylniejszego traktowania wytwórczości Litwy. W ostatniem półroczu stosunki handlowe wykazały tu wprawdzie pewną poprawę, poprawa ta jednak powinna być stała, a nieprzejściowa, jak dotychczas.

Gorzej jeszcze przedstawiają się stosunki w handlu z Czechosłowacją, z którą - zdaniem pisma - łączy Litwę wzajemna sympatja. Sympatja ta jednak pozostaje obecnie czysto platoniczną, gdyż Czechosłowacja nie kupuje w Litwie nawet dziesiątej części tej ilości, jaką ta od niej przyjmuje. Pismo wyraża nadzieję, że w wyniku toczących się właśnie rokowań gospodarczych z Czechosłowacją da się osiągnąć poprawa tych stosunków i wyrównanie bilansu handlowego w wymianie towarów między obu państwami.

Reasumując "Lietuvos Aidas" stwierdza wzrost trudności w dziedzinie handlu zagranicznego, co zmusza do podjęcia energicznej walki z temi przeszkodami. Do umiejętności wytwarzania i zdolności przystosowania się, należy dodać umiejętność sprzedania swych wyrobów, co w największym stopniu spoczywa na kierownictwie spraw zagranicznych i na przedstawicielach dyplomatycznych. Największą, najpożądańszą zaletą dyplomaty są obecnie zdolności handlowe.

W y t w ó r c z o ś ć p r z e m y s ł u w L i t w i e. "Lietuvos Aidas" /248/.Streszczenie: Wartość wyrobów przemysłowych Litwy w r. 1929 wyniosła -272,1 milj.lt., w r.1930 - 263,5 milj.lt. i w r.1931 - 303,8 milj.lt. Ponieważ dane statystyczne dotyczą jedynie przedsiębiorstw przemysłowych, zatrudniających ponad 5-ciu robotników, przeto dane powyższe nie są ścisłe. Np. w r.1931 ogólna ilość wydanych patentów przemysłowych wyniosła 5.097, zaś w danych statystycznych uwzględniono zaledwie 1.132 przedsiębiorstw. To też pomijając wytwórczość czysto rzemieślniczą, wartość wyrobów przemysłowych w Litwie w r.1931 dosięga prawdopodobnie 500 milj.lt. Poszczególne dziedziny produkcji przemysłu litewskiego w r.1931 przedstawiają się następująco:

Produkcja artykułów spożywczych /mąki, cukru, czekolady, wyrobów mięsnych, konserw, oleju, spirytusu, drożdży, piwa i in/ w r.1930 wyniosła 85,3 milj.lt., zaś w r.1931 - 132,1 milj.lt.

Przemysł drzewny /tartaki, wyroby mebli, forniru, celulozy, kartonu i in./ w ciągu r.1931 uległ zmniejszeniu. Tłumaczy się to trudnościami eksportowemi.

Wartość wyrobów skórnych w Litwie w r.1930 wyniosła 15,5 milj.lt., zaś w r.1931 -14,6 milj.lt. Ilościowo wyroby skór w r. 1931 były liczniejsze, niż w latach ubiegłych. To też zmniejszenie się ich ogólnej wartości tłumaczy się zniżką cen.

Wartość wyrobów tkackich w r.1931 obrachowuje się na 25 milj. lt. / w czem 5,2 milj.lt. na wyrobiony len i 20 milj.lt na różne tkaniny/.

Wartość wyrobów przemysłu metalowego i maszynowego w r.1931 wynosi 17,5 milj.lt., w czem wyroby metalowe - 9,0 milj.lt; maszyny i środki lokomocji - 5,2 milj.lt, oraz maszyny rolnicze -4,3 milj.lt.

W r.1931 Litwa posiadała 27 elektrowni. W r.1930 za wyprodukowaną energję elektryczną wyręczono 11,5 milj.lt., zaś w r.1931 - 12,5 milj.lt.

Ogółem produkcja wyrobów przemysłowych w r.1931 była większa, niż w latach ubiegłych. W związku z kryzysem oraz trudnościami eksportowemi, ogólna produkcja w r.1932 ulegnie prawdopodobnie zmniejszeniu.

P r o j e k t u s t a w y o k o n t r o l i s y n d y k a t ó w. Komunikat "Elty". M-stwo Skarbu opracowało projekt ustawy o kontroli umów i spółek, zawieranych pomiędzy właścicielami zakładów przemysłowo-handlowych. Stosownie do tego projektu wszystkie zawierane pomiędzy niemi kontrakty powinny być sporządzane u rejentów, a odpisy przesyłane do Dep.Handlu. Za niedostarczenie odpisów strony karane będą grzywną do 5 tys. lt. Pozatem przy Dep.Handlu utworzy się specjalną Radę Nadzorczą, złożoną z przedstawicieli Izby handlowo-przemysłowej, Izby Rolniczej, towarzystw studjów ekonimicznych oraz przedstawicieli Związku handlowców, przemysłowców i rzemieślników-Litwinów.

Dep.Handlu nie może żądać w zwykłym trybie okazania przez handlowców potrzebnych dokumentów i udzielenia wyjaśnień. W razie udowodnienia, że działalność danej spółki jest szkodliwa, o jej losie rozstrzyga minister Skarbu, który może zarządzić całkowitą likwidację takich spółek, w wypadku jeżeli napomnienia nie odniosą skutku. Decyzje ministra Skarbu publikowane będą w pismach na koszt zainteresowanych stron.

P r z e n i e s i e n i e s i ę p r z e d s i ę b i o r s t w l i b a w s k i c h d o K ł a j p e d y. Komunikat "Elty". Sytuacja łotewskich przedsiębiorstw przemysłowych jest naogół bardziej cieżka, niż w Litwie. Zwłaszcza ciężki jest stan przemysłu łotewskiego w Libawie. Ograniczenia dewizowe, oraz inne, odpędziły wielu kupców od portu libawskiego. W związku z tem wzrósł ruch w porcie kłajpedzkim. Wiele przedsiębiorstw przemysłowych w Libawie postanowiło przeprowadzić się do Kłajpedy. Ostatnio w Libawie została zamknięta fabryka wyrobów żelaznych Beckersa, z powodu przeniesienia do Kłajpedy. Fabryka ta była wielkim zakładem przemysłowym jeszcze przed wojną, a po wojnie zatrudnionych w niej było przeszło 1.000 robotników. Obecnie fabryka ta odkupiła w Kłajpedzie b.fabrykę Liedtke i przystąpiła już do przenoszenia maszyn i surowców.

U p a d e k p r o d u k c j i p r o d u k t ó w m o n o p o l o w y c h. Komunikat "Elty". W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy r.b. wyprodukowano w Litwie 6.67 milj.litrów piwa w stosunku do 10.25 milj. w tym samym czasie w r.ub.; tytoniu wyprodukowano w tym okresie 739 tys.kg w stosunku do 850 tys.kg w r.ub. Opłatę akcyzową od herbaty pobrano od 45 tys.kg w stosunku do 58 tys. kg w r.ub. Upadła również produkcja gilz i zapałek. Monopol wódczany sprzedał w ciągu 10 miesięcy wódki na sumę 26.11 milj.lt w stosunku do 34.21 milj.lt. w r. ub.

P r o d u k c j a s p i r y t u s u. "Elta". W r.1933 wszystkie gorzelnie mają wyprodukować po 470 tys.stop.spirytusu. Kampanja gorzelniana powinna być ukończona w terminie do 30.VI.33 r., a do 31.XII spirytus powinien już się znaleźć w składach państwowych. Za 1 stop. spirytusu będzie się płacić po 14,2 centy.

C e n y z i e m n i a k ó w i j ę c z m i e n i a d l a g o r z e l n i. Komunikat "Elty". Specjalna komisja, zwołana przez Dep. Podatkowy ustaliła ceny ziemniaków i jęczmienia, nabywanych dla produkcji spirytusu. Za centn. ziemniaków o 16% krochmalu ustalono 2,40 lt., za centn. jęczmienia - 8 lt.

D o k o ł a w p r o w a d z e n i a m o n o p o l u t y t u n i o w e g o. Komunikat "Elty". W związku z projektem M-stwa Skarbu wprowadzenia monopolu tytuniowego, zostaje zwołany w Kłajpedzie nadzwyczajny zjazd fabrykantów tytuniowych. Według ostatnich wiadomości, widoki na otrzymanie koncesji monopolu tytuniowego ma jedynie firma angielska. Oferta firmy holenderskiej została odrzucona, oferta firmy francuskiej jest jeszcze rozważana. Wszystkie firmy, zabiegające o koncesję monopolu, proponują pożyczkę.

P r o d u k c j a z a p a ł e k w c i ą g u 1 0- c i u m i e s i ę c y 1 9 3 2 r. "Tautos Ukis" Nr.11.Streszczenie: W ciągu ostatnich 10-ciu mies. r.b. fabryki zapałek w Litwie wyprodukowały 36.162.660 pud. zapałek. W tymże okresie 1931 r. wyprodukowano 38.345.914 pudełek zapałek. Fabryka drzewek zapałczanych w Kłajpedzie, w tymże okresie wyprodukowała 5.824 milj.drzewek zapałczanych, czyli 729.870 kg. Zapałki pochłania rynek krajowy, natomiast drzewka zapałczane są eksportowane zagranicę. Ogółem w r.b. Litwa zużyła 37.390.000 pudełek zapałek, zaś zagranicę wyeksportowała 6.031 milj.drzewek zapałczanych, czyli 726.616 kg. Tegoroczna konsumcja zapałek w Litwie, w porównaniu z r.ub. uległa zmniejszeniu się. Fabryki zapałek w Litwie /Kowno i Janowo/ zatrudniają ogółem 150 robotników.

K w e s t j a e l e k t r y c z n a w L i t w i e. "Rytas" /269/: Niedawno na posiedzeniu Rady Miejskiej w Kownie rozważano sprawę elektryczności na Litwie. Obszerne sprawozdanie w tej sprawie złożył prof. Kołupajło. Osią kwestji jest spór między magistratem a koncesnarjuszami o przejęcie elektrowni. Koncensjonarjusze żądają by samorząd przedłużył termin koncesji, obecując w zamian zmniejszenie ceny za energję .Samorząd domagał się ze swej strony zawarcia nowej dogodnej dla siebie ugody. Nigdzie w świecie nie zobowiązuje tak wygórowana taryfa za elektryczność,jak w Kownie. W ciągu 10 lat eksploatacji energji elektrycznej Kowno przepłaciło koncesjonarjuszom ok.10 milj.lt. Sprawę tę bada obecnie odpowiednie komisje zbierając materjały, któr zostaną następnie przesłane do sądu.

A n g i e l s k a o f e r t a n a b u d o w ę s t a c j i e l e k t r y c z n e j. Komunikat "Elty". Do Kowna przybył przedstawiciel "The Foundation Company of New-York" p.Quilter, który zakończył niedawno z rządem łotewskim rokowania w sprawie budowy na Dźwinie wielkiej hydroelektrowni. P.Quilter jest również zainteresowany budową hydroelektrowni na Niemnie w pobliżu Pietraszun i pragnie w tej sprawie nawiązać pertraktacje z rządem litewskim. "The Foundation Company" obowiązuje się przy pomocy swych doświadczonych inżynierów dokonać wszystkich prac i planów, dotyczących budowy hydroelektrowni na Niemnie.

P r o j e k t b u d o w y w o d n e j s t a c j i e l e k t r y c z n e j. Komunikat "Elty". Ma być zwołana narada fachowców celem rozważenia projektu budowy wodnej stacji elektrycznej na Niemnie. Zaproponowany projekt zostanie przesłany firmom, które chcą finansować budowę stacji.

W s p r a w i e b u d o w y h y d r o e l e k t r o w n i w L i t w i e. Komunikat "Elty".W końcu listopada w M-stwie Komunikacji odbyły się narady w sprawie budowy hydroelektrowni na Niemnie. W obradach wzięli udział: birmistrz Graurogkas, prezes Rady inżynierów inż. Murza, profesorowie Jodele, Szymkus, Kołupajła, Moszynkas i Szlogeris, inż.Tomaszewicz, inż. Wizbaras, dyrektor Zarządu Szos i dróg wodnych inż. Gabrys i in. przedstawiciele różnych ministerstw. Pierwszy przemawiał inż. Jankiewiczus, obszernie wyszczególniając perspektywy i warunki rozwoju w Litwie przemysłu elektrycznego, poczem zgromadzeni zapoznali się z 2 projektami budowy hydroelektrowien na Niemnie i w pobliżu Pietrasun i na Wilji pod Plebaniszkami. Podczas dyskusji zabierał

głos m.in. inż. Merkys, prof.Moszynskas, prof Kołupajła i burmistrz Graurogkas. Wszyscy wypowiedzieli się za znalezieniem tańszego źródła energji elektrycznej. Wreszcie na wniosek przewodniczącego Jankiewiczusa obrano 3 komisje, które zajmą się szczegółowem zbadaniem projektów, a mianowicie: budowlanej /prezes-prof.Jodele/; ekonomicznej /prof. Szylkis/ i mechanicznej /inż.Czurlis/. Komisje te obradować będą oddzielnie i po osiągnięciu konkretnych wyników, odbędzie się wspólne posiedzenie, na którem wszystkie projekty wodnych stacyj elektrycznych zostaną rozważone ostatecznie.

C u k r o w n i a m a r j a m p o l s k a. Komunikat "Elty". Kampanja cukrowa w cukrowni marjampolskiej dobiegła już połowy. Do 8 grudnia w fabryce przerobiono ogółem 62.106 tonn buraków cukrowych i wyprodukowano 89.140 worków cukru. Ogółem do 8 grudnia r.b. dostarczono do cukrowni 116,376 tonn buraków i oczekuje się pozostałych 4-5 tys. tonn. Fabryka będzie w ruchu zapewnie do połowy lutego. Większą część wyprodukowanego cukru już sprzedano, w tej liczbie w okręgu Kowno-Marjampol - 15 tys. worków i w północnej Litwie /za pośrednictwem "Lietukisa"/ 40 tys.worków.

A k c y z a n a c u k i e r. "Tautos Ukis" Nr.10. "Vyr.Žinios" Nr.397 ogłosił ustawę o ustaleniu akcyzy na cukier. Ustawa określa warunki na jakich dozwolonem jest w Litwie zakładanie cukrowni,oraz wprowadza opłatę akcyzową, wynoszącą 30 centów za każdy kilogram cukru. Pobieranie opłat akcyzowych za cukier zostało wprowadzone w dniu 15 października r.b.

S p r a w a b u d o w y d r u g i e j c u k r o w n i. Komunikat "Elty". Gabinet Ministrów rozważał na swem posiedzeniu sprawę budowy nowej cukrowni. Premjer Tubelis wypowiedział się przeciw budowie w przyszłym roku drugiej cukrowni, natomiast minister Rolnictwa p. Aleksa obstawał za budową. Żadnej pozytywnej uchwały w tej sprawie Gabinet Ministrów nie przyjął.

W z m o ż o n y d o w ó z b u r a k ó w d o c u k r o w n i. Komunikat "Elty". Z Marjampola donoszą o wzmożonym dowozie buraków cukrowych do cukrowni. Włościanie dowożący buraki cukrowe wozami, muszą czekać niekiedy dwa dni, nim fabryka przyjmie od nich dostarczony surowiec Dziennie dowozi się buraki dla cukrowni do 900 fur. Cukrownia nie może nadążyć z przyjęciem wszystkich buraków i na wielkim obszarze dokoła fabryki widać wozy czekających na odbiór.

P r o d u k c j a c u k r u w L i t w i e. "Tautos Ukis" Nr.11. Do dnia 10 listopada r.b. fabryka cukru w Marjampolu wyprodukowała 50.000 worków cukru i przetworzyła zgórą 40.000 tonn buraków cukrowych. Prawie cały wyprodukowany cukier został już rozsprzedany, w tej liczbie T-stwo "Lietukis" zakupiło ok.40.000 worków i osoby prywatne ok.10.000 worków. W celu przetworzenia wszystkich buraków cukrowych dostarczonych w r.b. /plon z 5.000 ha/, cukrownia będzie pracowała do końca stycznia 1933 r.

S p r a w a b u d o w y n o w e j c u k r o w n i. Komunikat "Elty". Związek plantatorów buraków cukrowych zwrócił się do ministra Skarbu z prośbą, aby przystąpiono do budowy drugiej cukrowni. Minister Skarbu powiadomił Związek plantatorów, że narazie nie może być mowy o budowie takiego zakładu przemysłowego. Plantatorzy buraków cukrowych zamierzają jednak budować cukrownię na własny koszt, o ile nie otrzymają pożyczki od rządu. Koła kompetentne utrzymują, że plantatorzy sami weźmą inicjatywę w swe ręce i drugą cukrownię zbudują.

N o w a f a b r y k a m y d ł a. Komunikat "Elty". "Maistas" wespół z "Pienocentrasem" i "Lietukisem" zamierza w jednem ze znaczniejszych środowisk prowincjonalnych zbudować wielką fabrykę mydła. Jak wiadomo, obecnie właściciele fabryk mydła utworzyli syndykat , regulujący ceny na rynkach krajowych.

Nowa fabryka nie wejdzie w porozumienie z syndykatem i dążyć będzie do zniżki cen mydła.

T o r f w L i t w i e. "Tautos Ukis" Nr.10. Art. J.Vidmantasa. Streszczenie: Ilość torfu surowego w Litwie obrachowuje się na 2 miljardy metrów sześciennych, co równa się około 2 milj.tonn torfu. Duże torfowiska stanowią ok.40% wszystkich torfowisk. O ile więc eksploatacja torfu dosięgnie w Litwie 150.000 tonn rocznie, w takim razie samych większych torfowisk wystarczy na 300 lat. Torf używany jest w Litwie przeważnie na opał. Obecne ceny torfu musiałyby ulec zniżce.

C ł o n a p a p i e r. Komunikat "Elty". W związku z otwarciem papierni w Pietraszunach rozpowszechniły się pogłoski, że cło na importowany papier ma być znacznie podwyższone. Jak koła jednak miarodajne podają, zarząd papierni prośby o podwyższenia cła jeszcze nie złożył. Możliwe, że zarządzenie to nie będzie konieczne wobec tego, że papiernia potrafi zapewne konkurować z zagranicą. Na stanowisko głównego dyrektora fabryki został obrany konsul szwedzki w Litwie.

P r z e m y s ł c e g i e l n i c z y. Komunikat "Elty". Litwa ma obecnie 200 cegielni, w tem 25 z piecami hofmanowskiemi. W przemyśle cegielniczym zatrudnionych jest 3.000 robotników. 77 najważniejszych cegielni wyprodukowało w r.ub. 54 milj. cegieł, 1,6 milj.dachówek; 2,8 milj. sączków drenowych; 0,7 milj. kafli i 0,1 milj.innych cegielniczych wyrobów. Wartość całej produkcji cegieł w 1931 wyraża się sumą 6,32 milj.

P r o j e k t b u d o w y t a r t a k ó w. "Elta". M-stwo Rolnictwa opracowało projekt i kosztorys budowy dwóch rządowych tartaków. Jeden z tartaków zostanie zbudowany w Kownie, drugi w Kłajpedzie. Koszta budowy wyniosą ok. miljona lt.

R z e ź n i a w S z a w l a c h n i e z o s t a n i e o t w a r t a. Komunikat "Elty". T-stwo "Majstas" powiadomiło Najwyższą Inspekcję Pracy, że otwarcie nowej rzeźni w Szawlach zostaje odroczone w związku z wprowadzeniem w Anglji kontyngentów na bekony. Nowa rzeźnia miała zatrudniać około 200 robotników.

W y b o r y d o I z b y P r z e m y s ł o w o - H a n d l o w e j. Komunikat "Elty". Ustalono już tryb wyborów do Izby Handlowo-przemys. Ogółem wybranych będzie 21 członków Izby. Prawo wyborcze przysługuje wszystkim posiadającym gdziekolwiek w Litwie / z wyjątkiem pow.: pogiegiowskiego, Szyłokarczma, Kłajpedzkiego i m.Kłajpedy/ jakikolwiek zakład przemysłowo-handlowy. Obecnie nalicza się w całej Litwie około 3.700 właścicieli takich zakładów. Członkami Izby mogą być osoby w wieku nie niżej 24 lat, nie karane sądami za występki kryminalne, oraz będące w zgodzie z zasadami sumienności komercyjnej. Podczas wyborów członków Izby wszystkie zakłady przemysłowo-handlowe podzielone będą na 5 grup, do których wejdą wszyscy wyborcy, a cały kraj według powiatów na 22 rejony oraz m.Kowno. Każda pełna, lub niepełna /nie mniej 50/ setka wyborców ma prawo do wybrania 1 elektora. Spisy kandydatów na elektorów powinny być złożone w Izbie nie później, jak na 5 dni przed wyborami. Wybory odbędą się w Kownie 15 stycznia 1933 r.

Z a b i e g i k u p c ó w ż y d o w s k i c h o o b n i ż e n i e p o d a t k ó w. Komunikat "Elty". W Dep.Podatkowym odbyły się narady z przedstawicielami poszczególnych branż handlu w sprawie ustalenia przeciętnego dochodu w r.1932. W związku z temi naradami prasa żydowska zauważa, że z praktyki wiadomem jest, iż ustalony przeciętny dochód przewyższa istotny i wyraża nadzieję, że Inspekcja Podatkowa weźmie pod uwagę depresję gospodarczą i ustalony przeciętny dochód nieco obniży. O ile upadający handel zostanie nadto obarczony wysokiemi podatkami, wówczas może nastąpić sytuacja katastrofalna, czego nikt sobie nie życzy.

N o w a f a b r y k a k r o c h m a l u w S z a w l a c h. "Elta". W styczniu r.1933 znany przemysłowiec szawelski Frenkiel uruchamia w Szawlach nową fabrykę, która będzie wyrabiała krochmal, glikozę i syropy do użytku miejscowego oraz na eksport zagranicę. Obecnie został odremontowany gmach fabryki i dobiega końca ustawianie maszyn. Nowa fabryka zatrudni znaczną ilość robotników. Będzie to jedna z większych tego rodzaju fabryk w Litwie.

R O L N I C T W O   I   L A S Y .

R o l n i c t w o   w   L i t w i e ."Visa Lietuva" 1931 r. Streszczenie:

Od dawien dawna Litwa jest krajem rolniczym. Według ostatnich obliczeń 77% ludności litewskiej trudni się rolnictwem. Litwa jest krajem średnich i drobnych gospodarstw. Gospodarstwa o obszarze 11 - 33 ha w ub. stuleciu stanowiły 60% wszystkich gospodarstw i obejmowały 40% wszystkich gruntów.

Do wojny światowej w Litwie odbywał się proces rozdrabiania większych gospodarstw. W czasie wojny oraz okupacji niemieckiej naturalny ten proces ustał. Po wojnie w r.1919-tym podjęto w Litwie reformę rolną, która przyśpieszyła tempo rozdrabniania gospodarstw. Obecnie, gdy reforma rolna została już prawie dokonana, na ogólną ilość 287.370 gospodarstw rolnych, ilość gospodarstw drobnych od 1 ha oraz średnich mniejszych od 8-miu do 30 ha wynosi 159.360 /55,46%/ o obszarze 2407.839 ha /55,76% całego obszaru/, zaś gospodarstw średnich od 30 - 100 ha - 27.073 /9,42%/ o obszarze 1.187.919 ha /27,51%/.

Porównując obecną produkcję litewskich gospodarstw rolnych z produkcją przedwojenną dostrzega się wiele doniosłych zmian i odchyleń. Przed wojną lit.gospodarka rolna nosiła wyraźne cechy gospodarki zbożowej. Główne zyski rolników litewskich pochodziły ze sprzedaży zboża i lnu.

Gospodarka hodowlana nie odegrywała prawie żadnej roli.Gdzieniegdzie hodowano konie na sprzedaż. Gdy po wojnie St.Zjedn.Am.Półn, Kanada i Australja zwiększyły produkcję zboża, Litwa nie mogła nawet myśleć o komunikacji na tem polu, zwłaszcza, że rozdrobione gospodarstwa nie nadają się do masowej produkcji zboża na eksport. Jednocześnie wzrost zapotrzebowania artykułów mięsnych dał Litwie bodźca do zajęcia się gospodarką hodowlaną, której warunki klimatyczne kraju w zupełności odpowiadają.

Ilość trzody w Litwie w okresie od r.1926 do 1931 włącznie przedstawia się nast. w porównaniu z 1913 r.

Nazwa	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1913
Konie	597	559	588	611	617	555	375
Trzoda	1.297	1.170	1.160	1.199	1.128	1.397	766
Krowy	756	696	692	690	-	-	-
Świnie	1.568	1.136	944	1.160	1.010	1.411	458
Owce	1.212	1.097	1.125	1.467	1.410	1.575	577

Z powyższej tabeli wynika, że ilość trzody w Litwie w porównaniu z r.1913-tym znacznie się zwiększyła. Wyjątek stanowią konie, których ilość, poczynając od 1927-go stopniowo się zmniejsza. Wobec zmniejszania się cen koni, ilość ich może jeszcze bardziej się zmniejszyć.

W związku z rozwojem gospodarki mlecznej ilość krów stale wzrasta, zaś produkcja bekonów wpłynęła na zwiększenie się ilości młodych świń. Założenie w Litwie fabryki cukru wpłynęło w naturalny sposób na hodowlę buraków cukrowych. W r.1931-szym burakami cukrowemi zasadzano w Litwie 2 tys.ha. O ile sytuacja w innych gałęziach rolnictwa nie ulegnie zmianie na lepsze, w takim razie hodowla buraków cukrowych tak się rozwinie, że krajowa produkcja cukru zaspokoi całe zapotrzebowanie Litwy w tej dziedzinie. Popyt na cukier ilustruje import cukru do Litwy.

W okresie od r.1926-go do 1928 włącznie import cukru do Litwy przedstawia się następująco:

1926 r. - 22.762,4 tonn na sumę 17.774,9 tys.lt.
1927 " - 23.170,6 " " " 20.534,4 " "
1928 " - 24.948,3 " " " 19.671,1 " "

Ponieważ w chwili obecnej hodowla buraków cukrowych przynosi niezły zysk, rolnicy litewscy chętnie się nią trudnią.

W eksporcie litewskim zboże nie zajmuje poważnego miejsca. Eksport zboża litewskiego jest zjawiskiem przypadkowem uzależnionem od urodzaju oraz cen.

Z pośród różnego rodzaju zbóż wyka zujmuje w eksporcie lit. pewne stałe miejsce, zaś eksport pszenicy wykazuje tendencje zwyżkowe. Hodowla lnu w lit.gospodarce rolnej odegrywała znaczną rolę. Obszar zasiany w Litwie lnem wynosił w:

roku 1927 - 84.000 ha;
" 1928 - 95.300 ha
" 1929 - 86.000 ha
" 1930 - 83.000 ha
" 1931 - 50.000 ha.

Powyższy wykaz wskazuje, iż do 1928 r. włącznie hodowla lnu w Litwie rozwijała się, zaś od 1929 r. malała. Proces ten tłumaczy się ogromną zniżką cen lnu na rynkach światowych. Eksport nasion lnianych z Litwy wykazuje nieznaczną, lecz stałą zwyżkę.

W r.1926 wywieziono 583,3 tonn nasion koniczyny
" " 1927 " 640,3 " " "
" " 1928 " 968,2
" " 1929 " 880,4 " " "
" " 1930 " 1243,6 " " "

Perspektywy eksportu nasion lnianych na przyszłość są dobre, a w ostatnich latach znaczna część produkcji nasion koniczyny odbywała się w Litwie na zamówienie firm zagranicznych.

Eksport żywej trzody /z wyjątkiem świń/ nie wykazuje tendencyj zwyżkowych. Eksport żywych świń, który do 1930 r. stale się zwiększał, w r.1931 znacznie się zmniejszył. Tłumaczy się to spadkiem cen oraz wprowadzeniem w wielu krajach kontyngentów i ceł ochronnych. Eksport żywej trzody z Litwy w okresie od r.1926-go do 1930 /włącznie/ przedstawia się następująco: /w sztukach/

Nazwa	1930	1929	1928	1927	1926
Konie	20.647	20.675	21.183	27.123	10.153
źrebięta	209	74	41	40	194
trzoda	16.692	20.299	8.645	9.513	14.194
cielęta	19.514	18.579	19.461	20.273	23.016
świnie	154.115	96.537	41.827	56.844	72.016
prosięta	1.915	3.712	2.697	8.272	11.974
owce	6.767	7.759	1.957	2.954	7.550
gęsi	360.633	344.284	317.389	212.000	325.285
kaczki	182.745	116.018	111.195	119.305	102.474

Eksport mięsa w okresie pięciu ostatnich lat przedstawia się następująco:

	1930	1929	1928	1927	1926.
mięso świeże	9.138,3	4.957,0	1.669,6	2.306,6	2.738,9
mięso wędz.solone i konserwow.	3.650,4	10,9	20,6	325,8	87,1
mięso drobiu i zwierzyny dzikiej	551,0	426,5	268,6	211,1	284,3

Poważne miejsce w eksporcie litewskim zajmuje eksport produktów mlecznych. Rozwój gospodarki mlecznej datuje się w Litwie od r.1923, a przetwarzanie mleka zorganizowane jest na podstawach kooperacyjnych. Większa część importowanego mleka dostarczana jest przez kooperatywy mleczarskie. Następująca tabela ilustruje rozwój eksportu masła z Litwy w okresie od r.1923 do 1930 /włącznie/:

w t o n n a c h .

Nazwa	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
masło	162,6;	523,9	932,3.	1.746,8	2.051,3	2.642,6	4.083,7;	7356,8
mleko i śmietana	461,2;	430	888,2	2.622,9	4.031,7	5.740,3	9.030,9;	4928,5
ser i twarog	-	625,6	1.043,2	601,9	628,9	688,4	582,6;	876,5

Z powyższej tabeli wynika, że w r.1930-tym eksport mleka i śmietany znacznie się zmniejszył, a to z powodu podniesienia ceł niemieckich.

Eksport jaj w okresie od 1926 do 1930 r. przedstawia się następująco:

1926 r.	3.472,2 tonn;	69.442,4 tys.sztuk;	wart.	13.575,1 tys.lt.
1927 r.	3.339,3 "	64.194,4 " "	"	10.943,6 " "
1928 r.	3.502,1 "	64.653,4 " "	"	14.435,4 " "
1929 r.	2.985,1 "	55.509,4 " "	"	12.793,8 " "
1930 r.	2.958,2 "	55.183,3 " "	"	11.891,6 " "

Z powyższego zestawienia wynika, że eksport jaj w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie się zmniejszył. Tłumaczy się to zwiększeniem się konsumcji jaj w kraju.

Uogólniając wyżej przytoczonę dane należy stwierdzić, że eksport produktów gospodarki hodowlanej stale wzrasta. W r.1929-tym eksport tych produktów przyniósł Litwie 152 milj.lt. /46% całego eksportu/; w 1930 - 194 milj.lt./58%/ i w 1931 r. /I-VI/ - 92 milj. litów /67%/.

P r z y p u s z c z a l n e o b l i c z e n i a r o c z n e j p r o d u k c j i r o l n e j p r z e z "T a u t o s U k i s". "Tautos Ukis" Nr.10: Według ostatnich danych Centr.Lit.Biura Statystycznego, plony tegoroczne zapowiadają się następująco:

P l o n y z 1 h a .

	1932 r.	1931 r.
żyto	22 centnary	16,2 cent.
pszenica	25,5 "	24,3 "
pszenica jara	20,3 "	20,0 "
jęczmień	22,2 "	24,5 "
owies	19,2 "	22,4 "
mieszanina	23,5 "	26,6 "
wyka	20,7 "	2[illegible],4 "
groch	18,7 "	18,6 "
len	2,8 punktów	3,1 punktów

Z powyższej tabeli należy wnioskować, że tegoroczny urodzaj zbóż jarych będzie mniejszy, natomiast żyta i pszenicy znacznie większy.

U p r a w a l n u n a L i t w i e ."Liet.Židas" Nr.[illegible]. Streszczenie:

Na wiosnę 1932 r. prowadzona była w Litwie ożywiona akcja w kierunku rozszerzenia uprawy lnu. Dzięki tej akcji produkcja lnu w 1932 r. utrzymała się na poziomie 44 tys. ha.

Produkcja lnu w okresie 1926-1930 r. wynosiła przeciętnie 86 tys.ha, to też produkcja 1932 r. stanowi zaledwie połowę tego obszaru, a jednak nawet przy najniższych cenach eksport lnu może przynieść około 20 milj.lt. rocznie. Chociaż suma ta daleka jest od wartości eksportu lnu w latach ubiegłych /70 do 80 milj.lt./, jednak stanowi dosyć poważną pozycję w bilansie handlu zagranicznego Litwy.

Produkcja i eksport lnu w okresie 1926-1931 r. przedstawia się następująco:

Lata	produkcja w tonnach	Eksport w tonnach.
1926	39.380	19.732
1927	33.560	24.143
1928	34.600	13.176
1929	33.980	11.493
1930	29.115	10.198
1931	21.150	7.709

P r z y p u s z c z a l n e o b l i c z e n i a u r o d z a j u z i e m n i a k ó w .Obliczenia Centr.Biura Statyst. z połowy listopada:W r.b. średni urodzaj kartofli przewiduje się w ilości 208 cent. z 1 ha /w r.ub. 231 cent./.

Ogółem zbiory w całej Litwie wyniosą zapewne 36.521.000 centn. /32.200.000 w r.ub./. W r.b. zgniło 6,62% kartofli /4,4% w roku ub./.-

R o z w ó j g o s p o d a r k i m l e c z n e j .Jak podaje prasa lit. /18.XI/, w 1930 r. wyprodukowały mleczarnie w ciągu pierwszego półrocza 55 milj.ltr.mleka, w tym samym okresie r.ub. - 82,30 milj.ltr.mleka a w ciągu 6 pierwszych miesięcy r.b. - 95 milj.litrów.

Masła wyprodukowały wszystkie mleczarnie w ciągu pierwszego półrocza r.b. 3,65 milj.kgr., w ciągu tego samego czasu w r.ub. - 2,90 milj.kg. i w ciągu 6 mies. 1930 r. - 2,16 milj.kg.

Mleczarnie wypłaciły za mleko w ciągu pierwszych 6 mies. r.b. - 13,5 milj.lt., w ciągu tego samego czasu w r.ub. - 12,32 milj. lt. i w ciągu pierwszych 6 mies. 1930 r. - 9,37 milj.lt.

L i c z b a h a l a s ó w w L i t w i e .Obliczenia Centr.Biura Statyst.:Ogółem w całej Litwie obszar leśny wynosi obecnie 881,691 ha, w tem 788,856 ha lasu państwowego i 92.835 prywatnego. Lasy jodłowe zajmują powierzchnię 317.403 ha, sosnowe - 238.057 ha, brzozowe - 95.233, osinowe - 87.287, olchowe - 31.741, dębowe, jesionowe i grabowe - po 7.935 ha. Starodrzew zajmuje powierzchnię 739.522 ha, młody las - 88.169 ha. Zalesienie poszczególnych powiatów wynosi 5 - 33% ogólnego obszaru; średnio - 16%.-

"R y t a s" o o b e c n e j s y t u a c j i w l i t . r o l n i c t w i e ."Rytas" Nr.237 z dn.8.XI.1932 r. Streszczenie:

"Biuletyn Banku Litewskiego" m.in. komunikuje, iż w 1932 r. oczekiwano w Litwie b.dobrego urodzaju. Z racji jednak ulewnych deszczów w niektórych okolicach plony uległy zniszczeniu. O ile w r.1928 ucierpiała najwięcej północna część Litwy, to w 1932-gim r. plaga deszczów dotknęła Suwalszczyznę i wogóle ziemie południowe.

Rolnicy litewscy już się przyzwyczaili do niskich cen produktów gospodarczych. Główną jednak trudność stanowi dziś okoliczność, iż nawet za najniższą cenę trudno jest coś sprzedać. Ponieważ podatki zdradzają tendencję zwyżkową, zaś zaległości i procenty w Banku Litewskim trzeba opłacać, przeto odczuwa się brak pieniędzy. Ogólnie zaznacza się wśród rolników litewskich brak stałego programu gospodarczego. Wielu rolników poszło w kierunku specjalizacji w jakiejś jednej dziedzinie gospodarki. Ponieważ jednak specjalizacja ta nosi charakter masowy, przeto podaż przewyższała popyt i program zawiódł.

G o s p o d a r k a r y b n a w L i t w i e ."Lietuvos Aidas" Nr.256. Streszczenie:

Obszar wód w Litwie /bez Kr.Kłajp./ wynosi 83.030 ha, w tej liczbie 56.572 ha wód państwowych i 26.458 ha prywatnych. Obszar wód Kr.Kłajp./wraz z Zatoką Kurszańską - 41.292/ wynosi 45.083 ha, oraz 95 km. wybrzeża morza Bałtyckiego. Ogólny więc obszar wód w Litwie wynosi 128.113 ha oraz 95 km. wybrzeża morskiego. Obszar wód w Litwie z uwzględnieniem ich rodzaju przedstawia się następująco:

Zatoka Kurszańska	- 41.292 ha
jeziora	- 62.230 "
rzeki	- 23.091 "
sztuczne stawy	- 1.500 "
Razem	128.113 ha.

Roczny połów ryb na wodach litewskich wynosi 3.032.000 klg. wartości 2.430.500 lt. Roczny połów ryb w Zatoce Kurszańskiej wynosi ok.1.418.000 klg., na wodach wewnętrznych ok.998.500 klg. i w morzu Bałtyckiem ok.665.500 klg. Wartość 1 klg. ryby wynosi mniej więcej 1.50 lt.

Z ogólnego połowu rocznie spożywa się w kraju ok.2.906.700 klg. oraz eksportuje zagranicę ok.175.500 klg. ryby. Wartość rocznego eksportu ryb dosięga 400.000 lt.

Co roku Litwa importuje z zagranicy 2.122.800 klg. ryb na sumę 1.500.000 lt. A więc import ryb do Litwy jest ok.13-tu razy większy, niż eksport ryb z Litwy, zaś suma, jaką Litwa płaci rocznie zagranicy za rybę, jest czterokrotnie wyższa od sumy, jaką wręcza z eksportu własnych ryb. Wypada, iż przeciętny mieszkaniec Litwy spożywa rocznie ok.2 klg. ryby.

Z a r o b k i r o b o t n i k ó w p o l n y c h w K r a j u K ł a j p e d z k i m ."Liet.Aidas" Nr.231: Robotnicy polni w Kr. Kłajpedzkim, będący na utrzymaniu pracodawców pobierali w sezonie bież.: mężczyźni po 3,60 lt. dziennie, kobiety po 2,75 lt. dziennie.

W r.1931 wynagrodzenie dla mężczyzn wynosiło 4,40 lt. i dla kobiet 3,65 lt. dziennie. Robotnicy, będący na własnem utrzymaniu w r.1932-gim pobierali: mężczyźni po 5,15 lt. i kobiety po 3,90 lt. dziennie. W r.ub. mężczyźni po 6,87 lt. i kobiety po 5,25 litów.

L i c z b a k o n i r a s y a r d e ń s k i e j w L i t w i e. Dane T-wa hodowli koni rasy ardeńskiej, funkcjonującego przy Izbie Rolniczej: Obecnie w Litwie jest 350 ogierów i 449 matek tej rasy. Wliczając w to konie niezarejestrowane, przypuszczać należy, że ogółem w całej Litwie jest ok. 1 tys.koni, klaczy i źrebaków tej rasy. T-wo spisy swe ponawia co roku.

S p r a w a u n o r m o w a n i a p r o d u k c j i b e k o n ó w. "Ukininko Patarejas" /Nr.44/.Streszczenie: Dotąd w Litwie produkcja bekonów w większości przypada na okres zimowy. Np. T-wo "Maistas" w ciągu 10-ciu mies.1932 r. zakupiło i przetworzyło 410.000 sztuk świń, natomiast w ciągu listopada i grudnia zakupi mniej więcej 200.000 sztuk. Wypada więc, że w ciągu 2 miesięcy produkcja bekonów równa się prawie połowie produkcji 10-ciomiesięcznej.

Wobec trudności eksportu bekonów, jakie ostatnio zaznaczyły się nawet na rynkach angielskich, produkcja bekonów w Litwie winna być corychlej wyrównana i rozłożona równomiernie na cały rok.

Z a s i ł e k d l a o f i a r n i e u r o d z a j u ."Ukininko Patarejas" /Nr.45/: Komitet Niesienia Pomocy ofiarom nieurodzaju /w Północnej Litwie/ postanowił wyasygnować ze swych funduszów 12.000 lt. dla rolników gminy janiszkowskiej i skaudwilskiej. Zostanie wyłoniony specjalny komitet, który po zbadaniu sytuacji in loco, dokona rozdziału wyasygnowanej sumy.

U l g i p r z y s p ł a c a n i u p o ż y c z e k z a c i ą g n i ę t y c h w z w i ą z k u z n i e u r o d z a j e m.Prasa litewska zapowiadała, że od 1 grudnia r.b. nabierze mocy prawnej nowa ustawa, udzielająca rolnikom północnej Litwy ulg przy spłacie pożyczek, wydanych po wielkim nieurodzaju 1929 r. Termin wypłaty odroczony będzie na 4 lata, w ciągu których rolnikom wypadnie spłacić długi po równych częściach, a mianowicie: 31 grudnia 1931 r., 31.XII.1932, 1.XII.1933 i 1.XII 1934 r. W ten sposób do Nowego Roku wypadnie spłacić połowę długów, a drugą połowę w r.1933 i 1934. Pożyczka jest bezprocentowa, a uiszczone dotychczas procenty zaliczone będą à conto długu. Rolnikom, którzy już zdołali spłacić i procenty i długi, procenty będą zaliczone à conto podatków ziemskich lub w braku ich równowartość ich zwrócona będzie gotówką. Umowy, zobowiązania, pełnomocnictwa i in.dokumenty wydawane w sprawie tych pożyczek zwolnione są od opłat skarbowych.-

K r e d y t y d l a r o l n i k ó w ."Tautos Ukis" Nr.11: Zarząd Reformy Rolnej postanowił wydać osadnikom materjałów leśnych na sumę 1 milj.litów. Z sumy tej na poszczególne powiaty przeznaczono:

Birże	- 50.000	lt.
Kowno	-150.000	"
Kiejdany	- 80.000	"
Marjampol	-100.000	"
Poniewież	- 75.000	"
Rosienie	- 75.000	"
Szawle	-200.000	"
Taurogi	- 50.000	"
Telsze	- 70.000	"
Wiłkomierz	100.000	"
Uciana	- 50.000	"
Razem	1.000.000	lt.

Materjały leśne będą dawane w pierwszym rzędzie tym osadnikom, którzy wcale budulca nie otrzymali. Bezzwrotny nadział materjałów leśnych dla osadników będzie otrzymany w granicach 2.400 lt. dla każdego ochotnika.-

L i c y t a c j e z a d ł u ż o n y c h r o l n i k ó w i w ł a ś c i c i e l i d o m ó w .Jak podaje prasa, kowieńscy komornicy sądowi ogłosili spis 40 działek ziemi i kilku domów w Kownie i pow. kowieńskim, które zostaną sprzedane z przetargów z powodu długów dla Banku Ziemskiego i osób prywatnych i nieopłacenia podatków. Licytacje odbędą się w lutym w 1933 r. w lokalach kowieńskich sądów pokojów.

L i c y t a c j e g o s p o d a r s t w w K r a j u K ł a j p e d z k i m .W ciągu 1931 r. w Kraju Kłajpedzkim sprzedano z przetargów za nieopłacone długi 27 gospodarstw rolnych, których suma długów wynosiła 1 milj.300 tys. litów. Ogółem w Kraju Kłajpedzkim nalicza się 4.739 gospodarstw o powierzchni do 5 ha, 6.635 gospodarstw /od 5 - 20 ha/, 2.142 /od 20 - 100/ i 130 gospodarstw o powierzchni przeszło 100 ha. W r.b. liczba zlicytowanych gospodarstw jeszcze bradziej wzrosła.

Z a k o ń c z e n i e p r a c m e l j o r a c y j n y c h .Komunikat Elty /29.XI.32/:Sezon prac meljoracyjnych już się zakończył i większość kulturtechników pracuje obecnie w kreślarniach. Ogółem w r.b. osuszono ok.46 tys.ha gruntu kosztem 3 milj lt. W r.ub. osuszono 53.635 ha kosztem 6 milj.lt. W r.b. prace meljoracyjne wypadły o wiele taniej, niż w r.ub. Ogółem w ciągu ostatnich 5 lat osuszono 201420 ha gruntu, co kosztowało ok.24 milj.litów.

"R y t a s" w z w i ą z k u z n i e p ł a c e n i e m p o d a t k ó w .."Rytas" Nr.209.Art.p.t."O trudnościach gospodarczych i licytacjach".Streszczenie: W życiu codziennem kryzys coraz dotkliwiej daje się we znaki. Niskie ceny produktów spożywczych nie zdradzają tendencji zwyżkowej. /ceny masła nadal spadają/. Eksport staje się coraz trudniejszy.

Najbardziej jednak szkodliwym objawem jest rażąca dysproporcja cen wyrobów przemysłowych i produktów gospodarczych. Pomimo ogromnego spadku cen produktów gospodarczych, artykuły kolonjalne i wogóle wyroby przemysłowe prawie zupełnie nie staniały. Skutkiem tego kryzys ekonomiczny najdotkliwiej odczuwają w Litwie rolnicy. Rzadko który gospodarz w Litwie nie przeklina swego losu. O ile w ciągu pierwszych 7-miu mies.1932 r. wpłynęło do kas skarbu 43% przewidzianych na cały rok dochodów zwyczajnych /w 1931 r. I-VII wpłynęło 49,2%/, to nie należy się uskarżać, gdyż mogło być znacznie gorzej. Wieś litewska płaci bardzo dobrze. Jest to wynikiem przywiązania gospodarzy do ziemi. W związku z tem, władze litewskie nie powinne dopuścić do licytowania i sprzedaży za długi gospodarstw rolnych. Przed zarządzeniem licytacji władze winne stwierdzić, co wpłynęło na upadłość, czy niewypłacalność danego gospodarstwa. Trzeba ratować rolników litewskich od licytacyj, prolongować im opłatę podatków i spłatę długów oraz udzielać wszelkiego rodzaju pomocy.

P r o j e k t n o w e j u s t a w y o s p ł a c i e d ł u g ó w r o l n i c z y c h .Elta./17.XII/: Wobec tego, iż spłacenie krótkoterminowych pożyczek wekslowych jest dla rolników w obecnych warunkach prawie niemożliwem, surowe zaś metody egzekucji powodują częstokroć całkowity upadek zadłużonych gospodarstw - Rada Stanu opracowuje obecnie ustawę, mającą na celu ułatwienie rolnikom wybrnięcia z długów. Ustawa ta wprowadzi m.in. łagodniejsze metody egzekucji, zezwalając na sprzedaż gospodarstw z przetargów jedynie w tych wypadkach, gdy początkowa cena licytacji odpowiada przynajmniej trzeciej części wartości objektu. Celem ustawy jest ochrona rolników od złej woli wierzycieli, którzy częstokroć wystawiają na licytację gospodarstwa z powodu nieznacznej sumy długów, wykorzystując ciężką sytuację dłużnika, nieraz z powodu całkiem nieznacznego długu wystawiają jego gospodarstwo na licytację.

Ustawa jest opracowywana w trybie przyśpieszonym i w najbliższych dniach ma być przekazana Gabinetowi Ministrów.

Elta./23.XII.32/: Projekt ustawy ustala, że dłużnik, którego majątek jest wystawiony na sprzedaż z przetargów publicznych może na 2 tygodnie przed oznaczonym terminem licytacji skierować do sędziego pokoju podanie o powstrzymanie licytacji.Podanie to sędzia pokoju może odrzucić, jeżeli proszący jest uznany za dłużnika niewypłacalnego, lub, jeżeli suma egzekwowanego długu przewyższa połowę wartości jego majątku, ustalonej przez inspektora podatkowego przy wyznaczaniu

podatku. W przeciwnym razie sędzia powstrzymuje egzekucję i zwołuje naradę dłużnika z wierzycielami. Wierzycielom, którzy nie przystaną na odroczenie opłaty i dowiodą, że odroczenie to pociągnęłoby za sobą znaczne dla nich straty, dłużnik winien wypłacić należność gotówką. Na rozrachowanie się dłużnika z wierzycielami sędzia przeznacza czas od 2 do 5 miesięcy. W razie nieuregulowania przez dłużnika w ustalonym terminie zobowiązań, sędzia uchyla nakaz powstrzymania egzekucji i licytacja się odbywa.

Ustawa ta nie dotyczy egzekucyj należności z tytułu: 1/podatków państwowych i samorządowych, 2/pożyczek pobranych w towarzystwach rolniczych i ich związkach, 3/długów, wynikłych z umów z robotnikami rolnymi, 4/alimentów, 5/pożyczek Banku Ziemskiego, państwowych kas oszczędności i towarzystw drobnego kredytu.-

Licytacja 8 majątków za długi .Elta./22.XII/: Zarząd Reformy Rolnej wobec nieuiszczenia w oznaczonym terminie długów uchwalił sprzedać z przetargów 8 norm majątkowych.-

Przetargi w Dep. Leśnym .Elta./22.XII/: 21 grudnia w Dep.Leśnym sprzedano z przetargów 13.474 m.sześć.lasu na pniu ua 82.101 lt. i papierówki z leśnictwa w Kurszanach za 43.340 lit. Ogółem za 125.441 lt. Las na pniu zakupili miejscowi mieszkańcy, zaś papierówkę - kupcy kowieńscy. Zainteresowanie przetargami było znaczne.

Ceny produktów gospodarczych ."Rytas"/266/: Radjo Kowieńskie podało następujący wykaz cen produktów gospodarczych w Kownie i Kłajpedzie: /w litach/

Nazwa produktu	Kowno	Kłajpeda.
10 jaj dużych	2.00	2,10
" " małych	1.80	1,90
1 kg. masła deserowego	3.50	3.80
50 klg. żyta	8,5	9,5
" " pszenicy	14,0	-
" " jęczmienia	7,5	11,5
" " owsa	8,0	9,5
" " kartofli	3,75	3,25
1kg.siemienia lnianego	0,30	0,33
1 " włókien lnianych	-	0,65
Byki o wysoki gatunku miesa 50 kg.	19,0	23,0
" " gorszym " " "	13,0	18,0
krowy tuczne 50 klg.	18,0	20,0
" chude	11,0	12,0
cielęta starsze	11,0	17,0
świnie tuczone	-	45,0
" na mięso	-	40,0
cielęta	0,50	0,75
owce tuczne	0,50	0,55

Zakupy zboża przez "Lietukis".Elta./19.XII/32: W 1932 r. na rynku zbożowym panuje stagnacja, a eksport ustał niemal całkowicie. Na rynkach jest popyt na zboże jedynie dla własnego użytku. Pozatem zakupuje "Lietukis" na cele własne, dostaw wojskowych oraz częściowo na eksport zagranicę. "Lietukis" kupuje obecnie u rolników zboże w mniejszych i większych ilościach, płacąc za 1 centn. ceny następujące: pszenica - 9 - 16 lt., żyto - 8 - 9, owies - 7 - 10, jęczmień - 7 - 9 i groch - 12 - 15 litów.

Dokoła wystawy rolniczo-przemysłowej. Elta /19.XII.32/: Z inicjatywy Izby Rolniczej ma być wkrótce zwołana narada międzyministerjalna w sprawie urządzenia w 1933 r. ogólnokrajowej wystawy rolniczo-przemysłowej. Szereg instytucyj utrzymuje, że z powodu przesilenia wystawa nie będzie miała powodzenia. Na naradę zostaną zaproszeni przedstawiciele wszystkich ministerstw i licznych organizacyj ekonomicznych.

Kongres agronomów państw bałtyckich. Elta./5.XI.32/: W lipcu 1933 r. odbędzie się w Kownie kongres agronomów państw bałtyckich, na który zjedzie się zapewne znaczna ilość agronomów z Finlandji, Estonji i Łotwy. Kongresy te odbywają się raz na dwa lata. Przewodniczyć mu będzie przedstawiciel Związku Agronomów lit.

S P Ó Ł D Z I E L C Z O Ś Ć.

R u c h   k o o p e r a c y j n y ."Visa Lietuva" 1931 r.Art. P.Mikšionis'a.Streszczenie: Już w pierwszych latach swej niepodległej egzystencji Litwa należycie oceniła znaczenie spółdzielczości w życiu gospodarczem.

W pierwszym rzędzie przystąpiono w Litwie do zorganizowania towarzystw drobnego kredytu, których obecnie Litwa posiada zgórą 300. Organizowano również związki spożywców znane jeszcze przed wojną.

Przy końcu 1921 r. poczęto w Litwie organizować T-stwa rolnicze, które poza kupnem i sprzedażą produktów gospodarki rolnej, dążyły również do celów kulturalnych. W 1922 r. T-wa Rolnicze utworzyły organizację centralną pod nazwą "Lietukis" /Związek Lit. Spółdzielni Rolnych/.

Utworzona w 1926 tym Izba Rolnicza przejęła prace kulturalne T-stw Rolniczych. W związku z tem interesy Towarzystw Rolniczych upodobniły się do interesów Związków Spożywców, w wyniku czego w początkach 1931 r. prace ich zostały połączone. Naczelna organizacja Związków Spożywców "Zw.Lit.Towarzystw Spółdzielczych przyłączył się do "Związku Lit.Spółdzielni Rolnych" - "Lietukis".

W 1923 r. przystąpiono w Litwie do organizacji towarzystw przetworów mlecznych, które połączyły się w "Centralnym Zw.Lit. Towarzystw Przetworów Mlecznych" - "Pienocentras". "Pienocentras zajmuje się organizowaniem i kierowaniem Towarzystw Przetworów Mlecznych oraz wywozem produktów mlecznych zagranicę. "Pienocentras" w 1928 r. eksportował 59,5% całego wywiezionego z Litwy masła, w 1929 - 75%, i w 1930 r. - 89,21%.

Oprócz spółdzielni noszących charakter czysto handlowy Litwa posiada także cały szereg spółdzielni o celach kulturalnych. Na specjalną uwagę zasługują: "Centralny Związek Kontroli Trzody", dokoła którego skupiły się kółka kontroli trzody; 3 T-wa Hodowli Trzody; 3 T-wa Hodowli Koni, T-wo Hodowli Świń, T-stwo Hodowli ptactwa Domowego oraz T-stwo Pszczelarskie.-

U p a ń s t w o w e n i e   s p ó ł d z i e l n i."Lietuvos Žinios" /Nr.234/, nawiązując do przemówienia p.Łapenasa, który stwierdził, iż warunki życiowe skłaniają obecnie ku zastosowaniu systemu komunistycznego w gospodarce państwowej, wskazują, iż ingerencja państwa w sprawach gospodarczych jest wprawdzie częstokroć istotnie nieunikniona, lecz w państwach Zachodu zjawisko to dalekiem jest od metod komunistycznych. Za kierunek wysoce niewłaściwy i szkodliwy uważają "Liet.Žin." dążenie do upaństwowienia spółdzielni i wskazują na cały szereg objawów niepożądanych, jakie dają się zaobserwować w stosunkach największych instytucyj, uważanych za spółdzielcze, jak "Pienocentras" i "Maistas", gdzie państwo odgrywa rolę decydującą z pominięciem członków spółdzielni.Urzędnicy są zawsze w mniejszym lub większym stopniu biurokratami, zaś spółdzielczość biurokratyzacji nie znosi, to też spółdzielnie nie mogą być przedsiębiorstwami państwowemi. Zamiast więc upaństwowiania spółdzielni, należałoby raczej zwrócić baczniejszą uwagę na instytucje prywatne, poddając je bardziej szczegółowej kontroli.

S p ó ł d z i e l n i e   a   k r y z y s .Elta./18.XI.32/:W ciągu I półrocza 1932 r.117 spółdzielni handlowych sprzedało towarów na sumę 17.1/2 milj.lt. w tym samym czasie w 1931 r. 18,80 milj.lt. i w ciągu 6 mies.1930 r. - 15,70 m.lt.Jak wynika z tego zestawienia, spółdzielnie względnie mało ucierpiały od kryzysu i zubożenia włościan.W Kownie obrót spółdzielni nieznacznie upadł.W ciągu I półrocza 1932 r.wszystkie spółdzielnie handlowe w Kownie sprzedały towarów na sumę 3,03 milj.lt.,w tym samym czasie 1931 na sumę 3,29 i w 1930 r. - 2,89 milj.lt.

W dn.1 grudnia w Inspekcji przedsiębiorstw i instytucyj o rozrachunku publicznym zarejestrowanych było 1.457 różnych spółdzielni, faktycznie zaś czynnych było 1.246; 148 znajduje się obecnie w stadjum likwidacji.Wśród zlikwidowanych spółdzielni znajduje się:148 spółdz.drobnego kredytu, 36 kas oszczędnościowo-pożyczkowych,127 spółdzielni spożywczych,125 spółdz.rolniczych i 346 mleczarń. Banków akcyjnych zarejestrowano w Inspekcji 8 /1 znajduje się w stadjum likwidacji/, t-stw akcyjnych - 91 /28 w stanie likwidacji/, instytucyj wzajemnego kredytu 22 /8 likwiduje się/ i 2 t-stwa ubezpieczeniowe.-

K O M U N I K A C J A.

Z n a c z e n i e n o w e j l i n j i k o l e j o w e j T e l s z e - K r e t y n g a. "Lietuvos Aidas" /286/. Streszczenie: Budowa nowej linji kolejowej Telsze-Kretynga została ukończona i linja ta wkrótce zostanie oddana do użytku publicznego. Odcinek Telsze-Kretynga połączył samodzielną odnogę kolei Szawle-Telsze-Kłajpeda. Nowa ta linja skraca o 60 km drogę z północnej części Litwy do portu Kłajpedzkiego, będącego jedynem wyjściem Litwy na świat. Według obliczeń skrócenie tej drogi zaoszczędzi Litwie ok.400.000 lt. rocznie. Żmudź już dawno rozumiała ogromne znaczenie tej drogi, czego dowodem jest fakt, iż w r.1920 został wyłoniony specjalny komitet, który miał na celu zajęcie się sprawą budowy linji kolejowej, łączącej północną część Litwy z częścią wschodnią. W r.1923-4 min.Komunikacji p.T. Naruszewiczus zabiegał w Anglji o pożyczkę na budowę linji kolejowej Amale-Telsze-Kretynga. Ponieważ jednak zaciągnięcie pożyczki nie doszło do skutku, postanowiono narazie przystąpić do budowy kolei na odcinku Amale/Kuziai/-Telsze. Budowa została rozpoczęła wiosną 1924 r., zaś ukończona jesienią 1925 r. W r.1928 rozpisano przetarg na budowę linji Telsze-Kretynga, który jednak nie dał pozytywnych wyników. Z pośród licznych ofert firm zagranicznych wybrano ofertę "Hojgaard i Schulz", z którą w dn.11.I.1930 r. podpisano umowę. Prace budowlane były prowadzone pod ścisłą kontrolą urzędników min.Komunikacji.

K o l e j e l i t e w s k i e w p i e r w s z e m p ó ł r o c z u r. 1 9 3 2. "Lietuvos Aidas" /236/.Streszczenie: Dochody i wydatki kolei litewskich figurują w budżecie państwa. W ciągu pierwszego półrocza r.1931 eksploatacja kolei przyniosła państwu 24.829. 674 lt., zaś w I-szem półroczu r.1931 - 17.845.915 lt. Widzimy więc, iż dochody zmniejszyły się o 6.983.759 lt./czyli o 21,1%/.Najbardziej zmniejszył y się dochody za przewóz towarów. Wydatki związane z koleją wyniosły w I-szem półroczu 1932 r. 14.398.264 lt., a więc czysty zysk wynosi 3.447.669 lt.

L i t w a n a m i ę d z y n a r o d o w e j k o n f e r e n c j i k o l e j o w e j. Komunikat "Elty". Dn.25.XI. r.b. rozpoczęła się w Paryżu międzynarodowa konferencja kolejowa. Na konferencji rozważana jest kwestja polepszenia ruchu pociągów towarowych. Jako przedstawiciel kolei litewskich bierze udział w konferencji inż.Grinkiewiczus.

P r o j e k t o b n i ż e n i a t a r y f y k o l e j o w e j. Komunikat "Elty". M-stwo Komunikacji opracowało zmianę taryfy kolejowej, która przewiduje potanienie komunikacji osobowej o 10% i obniżenie frachtów towarowych o 30%.

Z n i e s i e n i e l o t n i c z e j k o m u n i k a c j i p o c z t o w e j. Komunikat "Elty". Zarząd poczt donosi, że powietrzna komunikacja pocztowa ze wszystkiemi państwami z dn.1 listopada r.b. została zawieszona.

O t w a r c i e b a s e n u p o r t o w e g o w K ł a j p e d z i e. "Lietuvos Aidas" /288/. Streszczenie: W dn.17 grudnia r.b. w Kłajpedzie odbyło się uroczyste otwarcie rozszerzonego i udoskonalonego basenu portowego. W uroczystości wzięli udział gubernator Kraju Kłajpedzkiego p.Gylys, prezes Dyrektorjatu p.Schreiber i in. wyżsi urzędnicy. Rozszerzenie portu Kłajpedzkiego posiada olbrzymie znaczenie, gdyż bezwzględnie przyczyni się ono do spopularyzowania portu Kłajpedzkiego.

L i t w a n a m i ę d z y n a r o d o w e j k o n f e r e n c j i t e l e k o m u n i k a c y j n e j w M a d r y c i e. "Lietuvos Žinios" /290/.Streszczenie: We wrześniu r.b. rozpoczęła się w Madrycie konferencja telekomunikacyjna, która trwała do pierwszych dni grudnia. Litwę reprezentował na konferencji inż.Radjostacji kowieńskiej p.Gajgalis. Na konferencji ustalono, by długość fal radjowych nie przekraczała 1.935 metrów. Ponieważ Litwa dotąd pracuje na

fali o długości 2 tys. metrów, przeto znalazła się ona poza ramami fal zalegalizowanych. Jednakże konferencja obiecała Litwie zatwierdzić długość jej fali obecnej. Litwie pozostawiono swobodę w budowaniu stacji radjowej o sile do 100 kilowatów łącznie.

D z i a ł a l n o ś ć C e n t r a l n e g o U r z ę d u P o c z t o w e g o w K o w n i e. "Lietuvos Aidas" /242/. Streszczenie: Centralny urząd pocztowy w Kownie w ciągu I-go półrocza 1932 r. ogółem załatwił 161.688 różnego rodzaju przesyłek. W drugiem półroczu ruch pocztowy jest zazwyczaj bardziej ożywiony. Ilość przesyłek na dobę w r.1932 wynosi mniej więcej 700, zaś w r.1931 wynosiła mniej więcej 843. Ilość przesyłek w r.1932, w porównaniu z r.1931 okaże się prawdopodobnie mniejszy o 8%. Ilość przekazów pozostała bez zmiany. W ciągu 6 miesięcy r.1932 ilość przekazów wyniosła 15.250, zaś w r.1931 - 15.949. Suma, na jaką przekazy opiewają zmniejszyła się o 4,5%. Ilość radjoabonentów w ciągu I-go półrocza r.1932 zwiększyła się o 2.677 osób. Ilość listów rejestrowanych w ciągu doby 1931 r. wynosiła 4.465, zaś w r.1932 - 4.069. W ciągu I-go półrocza 1932 r. suma przekazów zagranicę dosięgła 6.646.183,14 lt., zaś ilość przekazów, która w r.1931 /I-VI/ wynosiła 37.784, zmniejszyła się w r. 1932 do 33.820. W ciągu 3 miesięcy 1931 r. wysłano na prowincję 3.277.983 gazet, zaś w tymże czasie w r.1932 - 3.940.066 gazet.

I l o ś ć a u t o b u s ó w w L i t w i e. Komunikat "Elty". Na podstawie obliczeń związku właścicieli autobusów obecnie ogółem kursuje w Litwie ok.600 różnych autobusów osobowych i towarowych, zatrudniając ok.1.500 osób.Ogólna wartość maszyn wynosi ok.6 milj.500 lt.

O g r a n i c z e n i a r u c h u a u t o b u s o w e g o. Komunikat "Elty". Dn.1 stycznia 1933 r. M-stwo Komunikacji wyda w koncesję szereg głównych linij autobusowych, a mianowicie: Kowno-Janów-Wiłkomierz-Uciana-Jeziorosy. Na linjach: Kowno-Birsztany- Olita, Kowno-Marjampol, Marjampol-Wyłkowyszki-Wierzbołów-Kibarty, Taurogi-Kielmy-Szawle, Szawle-Janiszki-granica łotewska i Olita-Simno- Krosna-Kalwarja-Marjampol wolno będzie uruchomić autobusy osobowe pojedyńczym przedsiębiorcom po uzyskaniu specjalnego zezwolenia M-stwa Komunikacji. Warunki koncesji mają być następujące:

Przedsiębiorca uzyskujący koncesję powinien posiadać nie mniej 12 autobusów. Na żądanie Zarządu szos koncesjonarjuszom wypadnie ubezpieczać pasażerów i wozy w t-stwie wskazanem przez Zarząd, oraz ponosić odpowiedzialność za straty wyrządzone pasażerom w podróży autobusami. Suma ubezpieczeniowa wynosić ma 4 tys.lt. od każdego miejsca łącznie z szoferem.

Koncesjonarjuszom przy podpisaniu umowy wypadnie złożyć 20% rocznej opłaty za koncesję, jako gwarancję przestrzegania punktów umowy, lub złożyć gwarancję któregoś z banków. Tak koncesjonarjusze, jak też właściciele pojedyńczych autobusów, na żądanie Zarządu poczt będą musieli przewozić również gazety, przesyłki i t. p. o wadze nie przekraczającej 200 kg. Pozatem wypadnie im przewozić dla treningu klatki z gołębiami pocztowemi, wypuszczać je w miejscach wskazanych.

W celu zapobieżenia konkurencji z kolejami ustalona będzie dla autobusów specjalna taryfa przewozowa /osobowa i towarowa/ w ten sposób, by cena biletu jazdy w autobusach nie przekraczała ceny biletu II kl. i nie była niższa ceny biletu III kl w pociągach w zależności od ilości kilometrów. Taryfę dla poczty ustalono następującą: do 100 kg - za każde 10 kg po 10 cent. i po 20 cent. powyżej 100 kg.

Właściciele autobusów pojedyńczych, kursujących za specjalnem zezwoleniem, również będą ubezpieczać pasażerów. Termin koncesji ustalono na 4 lata, termin zezwoleń dla autobusów pojedyńczych -1 rok.

Z a w i e s z e n i e p r a c b u d o w l a n y c h M - s t w a K o m u n i k a c j i. Komunikat "Elty". Ministerstwo Komunikacji nie zamierza podejmować w roku przyszłym żadnych większych robót. Nie będą budowane nawet bardzo potrzebne dworce kolejowe. Pozatem nie ma zamiaru M-stwo Komunikacji budować w roku przyszłym żadnej szosy, oprócz przeprowadzenia jednego kilometru drogi bitej w kierunku Jurborg-Smoleniki.

B E Z R O B O C I E.

W z r o s t b e z r o b o c i a w K ł a j p e d z i e. Komunikat "Elty". W ostatnich czasach w Kłajpedzie znacznie wzrosła liczba bezrobotnych. Zarejestrowanych jest obecnie 940 bezrobotnych, w tym samym zaś czasie w r.ub. było ich zaledwie 420. Dyrektorjat zapewni im pracę przy osuszaniu i innych robotach publicznych. Część bezrobotnych zostanie wysłana na prowincję, pozostali zaś otrzymają pracę w samem mieście. Zapomogi otrzymuje obecnie 120 bezrobotnych, całkowicie niemal pozbawionych środków do życia.

W i e c b e z r o b o t n y c h w K ł a j p e d z i e. Komunikat "Elty". W dniu 6 grudnia r.b. odbył się w Kłajpedzie wiec bezrobotnych, w którym wzięło udział ok.3.500 osób. Zgromadzenie to zwołały wszystkie organizacje robotnicze kraju. Rozważano na niem sprawy ubezpieczeń społecznych, mieszkaniowe oraz pomocy dla bezrobotnych. W wyniku przyjęto rezolucję, uchwalającą zwrócić się do Dyrektorjatu z prośbą o przywrócenie systemu ubezpieczeń społecznych z r.1931. Pozatem zgromadzeni wyrazili protest przeciwko niedawno wydanym przepisom o udzielaniu zapomóg dla bezrobotnych, przewidujących dostarczenie tych zapomóg jedynie robotnikom, którzy uprzednio zatrudnieni byli przez 9 miesięcy w jakiembądź stałem przedsiębiorstwie. Chociaż wiec minął spokojnie, jednakże różni wpływowi delegaci organizacyj w przemówieniach swych ostro występowali przeciwko Dyrektorjatu i in. partjom, grożąc strajkiem.

B e z r o b o c i e w P o n i e w i e ż u. Komunikat "Elty". W związku z zawieszeniem robót publicznych w Poniewieżu wiele robotników,zatrudnionych przy robotach miejskich, pozostało bez pracy. Ostatnio delegacja bezrobotnych odwiedziła poniewieskiego burmistrza, skarżąc się na swą sytuację. Burmistrz przyrzekł, że zapewni bezrobotnym pracę.

O f u n d u s z p o m o c y d l a b e z r o b o t n y c h. "Elta". Ostatnio w Inspekcji Pracy odbyła się narada w sprawie pomocy dla bezrobotnych, którym nie można zapewnić pracy a w szczególności pomocy dla ich dzieci. Uchwalono utworzyć na ten cel specjalny fundusz. Fundusz ten będzie się składał z grzywien, ściąganych od robotników za spóźnianie się na pracę i inne przewinienia.

P o m o c d l a b e z r o b o t n y c h. Komunikat "Elty". M-stwo Spraw Wewn. rozpatruje jeszcze budżet na r.1933. W porównaniu z rokiem ub. budżet zostanie zmniejszony. Na pomoc dla bezrobotnych przewidziana jest suma 80 tys. lt.

Z m n i e j s z e n i e p ł a c r o b o t n i k o m. "Elta". Właściciele wszystkich tartaków w Kownie powiadomili Inspekcję Pracy, że po Nowym Roku zmniejszą swym robotnikom płacę zarobkową o 15 procent z powodu braku pracy i konkurencji ze strony tartaków "Uniwersal" i Kambera, które otrzymały wielkie zamówienia od Dep.Leśnego i osób prywatnych.